

Postupy obce Lukova v oblasti strategie rozvoje

Marcela Mikeštková

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marcela MIKEŠTÍKOVÁ, DiS.**
Osobní číslo: **M09520**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Postupy obce Lukova v oblasti strategie rozvoje**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Definujte základní pojmy související s rozvojem obce.**

II. Praktická část

- **Provedte socioekonomickou analýzu obce Lukova.**
- **Charakterizujte silné a slabé stránky obce Lukova.**
- **Analyzujte koncepci rozvoje obce Lukova a navrhněte další možnosti rozvoje obce.**

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

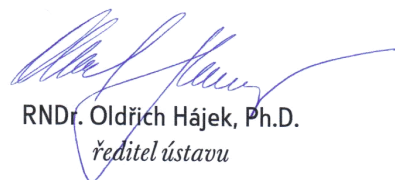
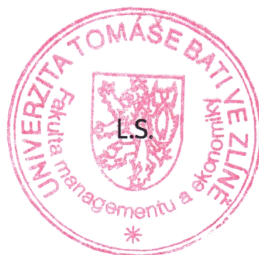
- [1] Kolektiv autorů. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
[2] PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
[3] Řízení obcí. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008. 186 s. ISBN 978-80-86946-76-4.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lenka Smékalová
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 2. dubna 2012
Termín odevzdání bakalářské práce: 18. května 2012

Ve Zlíně dne 2. dubna 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16. 5. 2012

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem mé bakalářské práce je objasnit strategický rozvoj obce Lukova a definovat s ním související postupy. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy, které se vztahují k rozvoji obce, a to strategické a územní plánování, rozvoj regionu a obce, financování rozvoje obce. Praktická část je zaměřena na socioekonomickou analýzu obce a na následně z ní vycházející silné a slabé stránky obce. Na závěr práce je definován obsah Programu rozvoje a územního plánu obce Lukova a další rozvojové možnosti obce včetně konkrétní navrhované aktivity v oblasti cestovního ruchu.

Klíčová slova:

Strategické plánování, územní plánování, rozvoj regionu a obce, socioekonomická analýza, silné a slabé stránky, program rozvoje.

ABSTRACT

The aim of this Bachelor thesis is to clarify the strategic development of the village named Lukov and to define related procedures with it. There are two parts of Bachelor thesis, the theoretical and practical. The basic notions of the community's development are explained in the theoretical part. The notions are: strategic and urban development, development of community and region, financial sources for community's development. The practical part is focused on socio-economic analysis of the community and then from the resulting strengths and weaknesses of the village. At the conclusion of thesis there is defined the content of the Lukov's Programme of development and community plan and other development opportunities of the village including specific activities which are proposed in the field of tourism.

Keywords:

Strategic planning, urban planning, development of region and community, socio-economic analysis, strengths and weaknesses, the programme of development.

Tímto bych chtěla poděkovat Ing. Lence Smékalové, vedoucí mé bakalářské práce, za konzultace, cenné rady a připomínky k mé práci. Zároveň mé poděkování patří místostarostovi obce Lukova panu Michalu Teplému za poskytnutí podkladů nutných ke zpracování práce.

OBSAH

OBSAH	8
Úvod	10
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1 Regionální rozvoj České republiky	12
1.1 <i>Politika regionálního rozvoje ČR</i>	12
1.2 <i>Působnost obce</i>	13
2 Strategické plánování	16
2.1 <i>Principy strategického plánování</i>	16
2.2 <i>Nástroje strategického plánování</i>	17
2.3 <i>Proces strategického plánování</i>	18
2.4 <i>Strategický plán</i>	19
3 Programy rozvoje	20
3.1 <i>Program rozvoje regionu</i>	20
3.2 <i>Program rozvoje obce</i>	20
3.2.1 <i>Účel programu rozvoje obce</i>	21
3.2.2 <i>Cíl programu rozvoje obce</i>	22
3.3 <i>Regionální analýza</i>	23
4 Územní plánování	24
4.1 <i>Význam územního plánování</i>	25
4.2 <i>Nástroje územního plánování</i>	25
4.2.1 <i>Územní rozhodnutí</i>	25
4.2.2 <i>Územně plánovací dokumentace</i>	26
4.2.3 <i>Územně plánovací podklady</i>	26
5 Financování rozvoje obce	28
5.1 <i>Rozpočet obce</i>	28
5.2 <i>Majetek obcí</i>	29
5.3 <i>Hospodaření obcí</i>	30
5.4 <i>Zdroje financování</i>	32
5.5 <i>Zadluženost obcí</i>	34
5.5.1 <i>Ukazatelé zadluženosti</i>	35
II. PRAKTICKÁ ČÁST	37
6 Socioekonomická analýza obce Lukova	38

6.1	<i>Poloha a vnější vztahy</i>	38
6.2	<i>Přírodní zdroje</i>	38
6.3	<i>Životní prostředí</i>	38
6.4	<i>Osídlení</i>	39
6.5	<i>Obyvatelstvo</i>	40
6.6	<i>Bydlení</i>	44
6.7	<i>Památky</i>	46
6.8	<i>Kultura v Lukově</i>	47
6.9	<i>Cestovní ruch</i>	47
6.10	<i>Sociální sféra</i>	48
6.11	<i>Vybavenost obce</i>	49
6.11.1	<i>Občanská vybavenost</i>	49
6.11.2	<i>Technická vybavenost</i>	49
6.12	<i>Doprava</i>	51
6.13	<i>Dopravní obslužnost</i>	52
6.14	<i>Trh práce</i>	52
6.15	<i>Zemědělství a průmysl</i>	54
6.16	<i>Samospráva obce Lukov</i>	54
6.17	<i>Hospodaření obce</i>	55
7	Charakteristika silných a slabých stránek obce Lukova	57
7.1	<i>Hlavní silné stránky Lukova</i>	61
7.2	<i>Hlavní slabé stránky Lukova</i>	62
8	Analýza koncepce rozvoje obce Lukova	63
8.1	<i>Program rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014</i>	63
8.2	<i>Územní plán</i>	68
9	Návrh dalších možností rozvoje obce	71
	Závěr	77
	Seznam použité literatury	79
	Seznam použitých symbolů a zkratek	82
	Seznam obrázků	84
	Seznam tabulek	85

ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma Postupy obce Lukova v oblasti strategie rozvoje. V obci Lukově bydlím, a proto se zajímám o dění v obci a zároveň o možnosti jejího dalšího rozvoje. Svou práci jsem rozdělila na dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části vysvětlím základní pojmy související s rozvojem obce, přiblížím pojmy strategické a územní plánování. Uvedu základní principy, nástroje a samotný proces strategického plánování a následně jej srovnám s plánováním územním a vysvětlím základní rozdíly mezi nimi. Dále se budu zabývat programem rozvoje regionu, obce a definuji pojem regionální analýzy a její hlavní členění. Poslední část teorie je věnována financování rozvoje obce, kde vysvětlím základní pojmy jako je rozpočet, rozpočtový výhled a budu se věnovat problematice majetku obcí, hospodaření a zadluženosti obcí, kde specifikuji základní ukazatele zadluženosti.

Cílem mé bakalářské práce je rozšířit a doplnit již schválený Program rozvoje obce Lukova na období 2011 – 2014 o další možnosti rozvoje a růstu obce. V praktické části provedu socioekonomickou analýzu obce v jejím základním členění. Zaměřím se zejména na přírodní podmínky obce, obyvatelstvo, sociální a ekonomické podmínky, technickou a dopravní infrastrukturu. V oblasti obyvatelstva názorně zpracuji vývoj počtu obyvatel, průměrný věk, vzdělanostní strukturu a ekonomickou aktivitu obyvatel. Následně na základě socioekonomické analýzy vyvodím silné a slabé stránky obce Lukova za jednotlivé oblasti. Další část mé bakalářské práce se bude zabývat Programem rozvoje obce Lukova na období 2011 – 2014, který byl schválen zastupitelstvem obce a byl promítnut do územního plánu obce. Uvedu nejdůležitější body Programu rozvoje za jednotlivé oblasti a svůj vlastní názor na jejich realizaci. Na to naváží se stávající koncepcí rozvoje obce a navrhnou další směr a možnosti, kterými by se obec mohla do budoucna rozvíjet, a to zejména v oblasti cestovního ruchu, urbanizaci a rozvoji podnikání. Poslední částí mé bakalářské práce bude návrh konkrétní rozvojové aktivity v oblasti cestovního ruchu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Regionální rozvoj České republiky

1.1 Politika regionálního rozvoje ČR

Politika územního rozvoje ČR je celostátní nástroj územního plánování, který usměrňuje zejména územní rozvoj na státní úrovni a koordinuje územně plánovací činnosti krajů a současně je zdrojem podstatných argumentů při prosazování zájmů ČR v rámci územního rozvoje Evropské unie.

„Politika územního rozvoje ČR 2008 byla pořízena Ministerstvem pro místní rozvoj a schválena usnesením vlády ČR č. 929 ze dne 20. července 2009. Dokument určuje požadavky na konkretizaci územního plánování v republikových, mezinárodních, nadregionálních a přeshraničních souvislostech, určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů a stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území.“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012)

„Základním dokumentem politiky regionálního rozvoje je Strategie regionálního rozvoje České republiky podle § 5 zákona č. 248/ 2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Prvním koncepčním materiálem na úseku regionální politiky byla Strategie regionálního rozvoje ČR přijatá vládou v roce 2000 usnesením č. 682 ze dne 12. července 2000 o Strategii regionálního rozvoje České republiky. Tato Strategie regionálního rozvoje vytvořila základní rámec pro formování regionální politiky České republiky komplementární s regionální politikou Evropské unie. Cílem aktualizace SRR ČR je implikace nových nařízení EU v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti do strategie, priorit a opatření české regionální politiky. Dokument bude určovat orientaci politiky regionálního rozvoje České republiky v období let 2007–2013. Vychází ze "Strategie udržitelného rozvoje České republiky" a v ekonomické oblasti ze zpracovávané "Strategie hospodářského růstu". V oblasti politiky soudržnosti naváže SRR ČR na její základní programové dokumenty na národní úrovni "Národní rozvojový plán" a "Národní strategický referenční rámec". Zpracovatelem SRR ČR je Ministerstvo pro místní rozvoj, odbor regionálního rozvoje.“

Cílem strategie je formulování témat, která jsou významná pro podporu regionálního rozvoje a je žádoucí, aby byla podle potřeby zahrnuta do regionálních politik. Strategie regionálního rozvoje tak určuje strategickou orientaci budoucích programů regionálního rozvoje na národní i regionální úrovni. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012)

Na Strategii ČR navazují další strategické a koncepční dokumenty, které jsou následně podkladem pro rozvoj jednotlivých krajů a obcí.

„Systematická péče o rozvoj regionů a obcí je znakem vyspělého státu. Vytváření koncepcí rozvoje a jejich implementace je i jednou z priorit členských států Evropské unie, jejímž členem je i ČR. Naplňování této priority klade velké nároky nejen na ústřední orgány státní správy, krajské orgány, ale i na jednotlivé obce. Obecným cílem rozvoje obce je uchování, obnova a rozvoj obce, který by odpovídal potřebám obyvatelstva i ochrany životního prostředí.“

Rozvoj obce je třeba plánovat ve střednědobém až dlouhodobém horizontu. Národní a regionální plánování je základem pro následné koncepce rozvoje obcí. (Kašparová, 2005, s. 7)

„Úspěšné řešení regionálního rozvoje se opírá o celou řadu metodologických postupů, přístupů a procedur. Systém přístupů aplikovaný ve sféře regionálního rozvoje chápeme jako využívání organizovaných znalostí a jejich tvůrčí zhodnocení. Vědecký přístup k regionálnímu rozvoji má svou vlastní strukturu, přičemž se opírá o techniky, metody, principy, koncepce, hypotézy a teorie.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 171)

Legislativní rámec pro strategické plánování územní samosprávy

„Základní systémový, legislativní a institucionální rámec regionální politiky v ČR byl vytvořen v roce 2000 souborem zákonů přijatým v souvislosti se zaváděním krajského zřízení v ČR. Pro regionální politiku jsou v tomto smyslu klíčové: zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o hlavním městě Praze a zejména pak zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, v platném znění.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 149)

1.2 Působnost obce

Samostatná působnost obce

Rozeznáváme dvojí působnost obce. Samostatná působnost obce je oblastí, v níž obec realizuje na základě Ústavy ČR právo na samosprávu. V zákonu o obcích jsou definovány hlavní úkoly obcí a způsoby zajišťování veřejných statků. Dle tohoto zákona do samostatné působnosti obcí v oblasti regionálního rozvoje náleží zejména:

- ✓ „Schvalování programu rozvoje a provádění kontroly jeho plnění,
- ✓ Hospodaření s majetkem obce,
- ✓ Poskytování a přijímání darů,
- ✓ Sestavování rozpočtu obce, hospodaření podle něj a vyúčtování hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- ✓ Zřizování trvalých nebo dočasných peněžních fondů,
- ✓ Zakládání a zřizování právnických osob a zařízení, popřípadě jejich rušení,
- ✓ Rozhodování o účasti obcí v obchodních společnostech a v nadacích,
- ✓ Stanovení druhu místních poplatků a jejich sazeb,
- ✓ Vydávání obecně závazných vyhlášek ve věcech patřících do samostatné působnosti,
- ✓ Schvalování územního plánu obce a regulačního plánu a vyhlášení jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou,
- ✓ Rozhodování o vyhlášení místního referenda a realizace jeho výsledků,
- ✓ Uzavírání dohod o změně hranic obce,
- ✓ Volba, zřizování a ustanovování orgánů obce,
- ✓ Rozhodování o členství obce v dobrovolném svazku obcí a ve sdružení obcí s mezinárodním prvkem,
- ✓ Úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví a kultury,
- ✓ Místní záležitosti veřejného pořádku a zřizování obecní policie,
- ✓ Správa, údržba a provozování zařízení sloužících k uspokojování potřeb občanů,
- ✓ Čistota obce, odvoz domovních odpadů a jejich nezávadná likvidace, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,
- ✓ Ukládání sankcí podle zákona o obcích,
- ✓ Udělování čestného občanství obce,
- ✓ Udělování cen obce.“ (Kašparová, 2005, s. 7-8)

Přenesená působnost obce

Do přenesené působnosti obce následně patří úkoly, které obec plní pro stát. Stát je prostřednictvím zákona přenesl na obce, protože jsou nejbližší občanům a mohou se tak podílet na vybraných úkolech státní správy. „V přenesené působnosti obce vykonávají státní správu v rozsahu stanoveném zákony. Jedná se např. o výkon státní správy na úseku hospodaření s byty, školství, dopravy a silničního hospodářství, obrany státu, zemědělství, územního plánování, všeobecné vnitřní správy, energetiky, kultury atd.“ Přenesená

působnost je pro obce rozdělena podle kapacity jejich úřadu, tj. podle velikosti obce a objemu finančních prostředků plynoucích z daňového určení. (Kašparová, 2005, s. 8-9)

2 Strategické plánování

„Strategický plán obce patří spolu s následnými akčními plány a systémem ukazatelů naplňování cílů mezi základní manažerské nástroje. Důležitost strategického plánování podtrhuje charakter činností, kterými se veřejná správa zabývá – čili s aktivitami, které mají dlouhodobý dopad na stav společnosti, životního prostředí i ekonomického zajištění obce. Moderní strategické plánování rozvoje obce podle postupů podporovaných EU splňuje následující hlediska:

- ✓ Struktura strategického plánu umožňuje řízení rozvoje,
- ✓ Strategický plán respektuje principy udržitelného rozvoje,
- ✓ Do zpracování i realizace plánů jsou zapojováni partneři i veřejnost,
- ✓ Strategické plánování a řízení je proces.“ (Bauerová, 2008, s. 12)

Fungování místních samospráv v praxi ukázalo, že rozvoj a prosperita každé obce závisí na schopnosti místních zastupitelstev analyzovat problémy a rozhodovat s uvážením všech rizik v dlouhodobém horizontu. To usnadňují koncepční dokumenty, které v delším časovém horizontu určují základní strategii rozvoje obce.

Podle charakteru a způsobu pořizování lze dokumenty, které ovlivňují rozvoj obce, rozdělit takto:

- ✓ „Rozvojové dokumenty pořizované obcí,
- ✓ Rozvojové dokumenty pořizované jinými subjekty,
- ✓ Správní rozhodnutí.“ (Kašparová, 2005, s. 9)

„Strategické plánování je přístup (soubor dílčích metod a technik), jež může být použit v řadě lidských činností, přičemž jednou z nich je oblast územního rozvoje. Strategické plánování je proces, jehož cílem je naplánovat a uskutečnit změny, které ovlivní současnou situaci v daném území v takovém směru, jaký je definován na základě potřeb a představ subjektů existujících v území. Primárním cílem je vyvolat společnou akci a dosáhnout určité změny.“ (Eurion, ©2007-2012)

2.1 Principy strategického plánování

K hlavním principům strategického plánování regionální povahy, kterými se liší od územního plánování náleží:

- ✓ „kromě územních aspektů rozvoje se zabývá také otázkami sociálními, kulturními, ekonomickými, ekologickými apod.,
- ✓ je vhodným předstupněm územního plánu,
- ✓ je schopen stanovovat koncepční, strategické cíle obce a reagovat na aktuální problémy,
- ✓ nepředepisuje detailní využití ploch, nýbrž stanovuje rámcová pravidla rozvoje obce, vytyčuje hlavní cíle rozvoje a připravuje realizaci těchto cílů pomocí místních politik,
- ✓ identifikuje problémy obce především z hlediska obyvatel, občané jsou přizváni ke spolupráci od samého počátku,
- ✓ je platformou pro tolik potřebné partnerství rozličných subjektů a místních skupin.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 172-173)

2.2 Nástroje strategického plánování

S ohledem na územně plánovací činnost a správu obce lze nástroje strategického plánování rozdělit podle jejich převažujícího charakteru do tří skupin, a to na nástroje převážně povahy:

- ✓ „Politické (plánovací/programové)
 - Program územního rozvoje obce/ strategický plán/ operační plán
 - Územně plánovací dokumentace
 - Územní plán/ vymezení zastavěného území
 - Regulační plán (z podnětu nebo na žádost)
- ✓ Právní
 - Územní řízení/ zjednodušené územní řízení/ územní souhlas
 - Stavební řízení obecné/ zkrácené stavební řízení/ ohlášení stavby a stavby neohlašované
 - Stavební řízení speciální (pozemní komunikace, dráhy, letecká doprava, vodohospodářství)
 - Jiná související správní řízení, pokud nejsou vedena v přímé souvislosti s výstavbou
- ✓ Ekonomické
 - Rozpočet (včetně diverzifikovaných forem financování/ dotace/ úvěry)
 - Plánovací smlouva a dohoda o parcelaci

- Úprava vztahů v území“ (Vzdělaný zastupitel, 2012, s. 67- 68)

2.3 Proces strategického plánování

K základním etapám procesu strategického plánování patří:

- ✓ analýza
- ✓ strategie
- ✓ programy
- ✓ realizace (schvalování, kontrola, realizace). (Kolektiv autorů, 2008, s. 173).

Analýza

„V úvodní etapě analýz zpracovatelé strategií používají řadu matic, které ukazují na vzájemné vztahy kritických složek. Pro analýzu situace a rozvojových perspektiv jednotlivých firem byla v 80. letech zavedena matice TOWS, která představuje koncepční rámec pro systematickou analýzu. Jedná se o moderní nástroj analýzy hrozeb a příležitostí ve vnějším prostředí, hodnocených ve vztahu k vnitřním silným a slabým stránkám subjektu, který současně usnadňuje jejich vzájemné porovnání. Podstatné na modelu TOWS je, že vychází z hrozeb, ohrožení (Threats), protože firmy se často setkávají se situacemi, kdy strategické plánování je často prováděno až za předpokladu očekávaných problémů.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 173)

Konečným výsledkem uvedeného procesu jsou strategické plány, které pořizovatele vedou k tomu, jak využívat vnitřních i vnějších zdrojů pro dosažení specifických cílů.

Strategie

„V nejobecnější rovině je strategie definována jako určení dlouhodobých základních cílů a stanovení nezbytných činností a zdrojů pro dosažení těchto cílů. V případě regionálních strategií je za dlouhodobý základní cíl ve smyslu racionálního, plánovitého uvědomování si příležitostí obecně považován celkový sociálně ekonomický rozvoj regionů, obce či města a předpokladů uvedený rozvoj zajišťujících a to v časovém horizontu nejméně 5, lépe však 10 a více let. Podstatnou charakteristikou regionální strategie je také její komplexnost a integrální charakter. Regionální strategie se zabývá všemi podstatnými sférami života obce, města či regionu a to včetně přírodně – ekologických, technických, sociálních, kulturních a ekonomických podmínek v jejich vzájemné provázanosti.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 175)

Regionální strategie se skládá ze tří úrovní ve vzájemné hierarchii:

- „Makroregionální, odpovídající úrovni celého českého státu s jeho regionální politikou,
- Regionální, v současné době představované jednotlivými kraji (NUTS 3) a regiony soudržnosti (NUTS 2), s jejich strategiemi rozvoje,
- Mikroregionální až lokální, např. zastupované obcemi s jejich zákonem vymezenou povinností zpracovávat střednědobé (až dlouhodobé) plány, tedy program rozvoje svých územních obvodů.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 175)

Programy

Programy rozvoje jsou praktickými nástroji pro regionální rozvoj. Typy programů rozvoje:

- ✓ Program rozvoje obcí,
- ✓ Program rozvoje měst,
- ✓ Program rozvoje regionu (Novosád a Postránecký, 2008, s. 17)

2.4 Strategický plán

„Je dokument, který představuje dohodu o dalším využití území, současných zdrojů a nalezení společného programu, jenž má být ve vzájemné spolupráci uskutečněn. Jedná se o soubor postupných a zcela konkrétních kroků, které povedou ke zlepšení sociálně - ekonomického prostředí v řešeném území.“

Strategický plán musí obsahovat:

- ✓ Definovaný cíl – čeho chceme dosáhnout,
- ✓ Způsoby, jakým cílem chceme dosáhnout (nástroje, projekty),
- ✓ Jak budou způsoby, kterými chceme dosáhnout cíle zajištěny zdroji (finančními, lidskými),
- ✓ Realizační infrastrukturu strategického plánu – materiální a institucionální.

V obecné rovině se strategický plán skládá z:

- ✓ Analytické části – analýza řešeného území
- ✓ Syntetické části – syntéza dosažených analytických výsledků a definování strategické vize
- ✓ Návrhové části – formulace postupných konkrétních kroků, které povedou k naplnění vize
- ✓ Realizační části – formulace konkrétních projektů (Eurion, ©2007-2012).

3 Programy rozvoje

3.1 Program rozvoje regionu

„Návrh programu rozvoje regionu se zpracovává na podnět regionální samosprávy (krajů a regionů soudržnosti), orgánu státní správy, sdružení obcí a za eventuální podpory ústředních správních orgánů, např. Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Zaměření a struktura programu vyplývají jednak z požadavků zadavatele, jedna z aplikace běžných přístupů k regionální politice v Evropské unii a zároveň z příslušné české legislativy.

Cílem programu rozvoje regionu je diagnostikovat území, identifikovat rozvojové předpoklady a problémy, vypracovat strategii regionálního a municipálního rozvoje regionu a poskytnout náměty na projekty k podpoře hospodářského a sociálního rozvoje regionu a jeho částí, včetně přiměřeného stanovení priorit prostorového rozvoje socioekonomických aktivit nadmístního, příp. nadregionálního významu v určitých časových horizontech.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 180)

Návrh programu rozvoje regionu se zpravidla skládá ze dvou základních částí. První část obsahuje podrobné analýzy:

- ✓ „socioekonomická analýza,
- ✓ analýza předchozích zkušeností a realizovaných programů,
- ✓ SWOT analýza (postačí analýza slabých a silných stránek),
- ✓ případně hodnocení mikroregionů (zejména z aspektu jejich strukturálních potíží a zaostávání) a rozvojových center.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 180)

Ve druhé části jsou uvedeny:

- ✓ „rozvojové předpoklady,
- ✓ rozvojové problémy,
- ✓ strategie rozvoje (globální cíl, strategické či specifické cíle, priority, opatření a aktivity a případně náměty na projekty).“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 181)

3.2 Program rozvoje obce

Dlouhodobý program rozvoje obce je obsažen do některých právních a odborných dokumentů: „strategického plánu, územního plánu, regulačního plánu, územní studie a

podobně.“ Mezi dnešní nástroje uvedené ve stavebním zákonu, které mají ekonomickou povahu, patří dohoda o parcelaci a zejména plánovací smlouva mezi obcí a investorem.

Existují však dva opravdu účinné nástroje rozhodování obce: „prostorový/územní plán, popřípadě regulační plán (vydáváné formou opatření obecné povahy) a rozpočet.“ (Vzdělaný zastupitel, 2012, s.70)

Právní úprava programu rozvoje obce

„Program rozvoje obce je pořizován v souladu se zákonem č. 128/2000 (zákon o obcích) jako dokument střednědobé i dlouhodobé koordinace veřejných a soukromých aktivit demografického, ekonomického, sociálního, kulturního a ekologického charakteru na území obce.“ Hlavní náplní programu je organizace všeobecného rozvoje obce tak, aby obec jako celek prosperovala a sladila jednotlivé zájmy.

Z právního pohledu je program rozvoje obce dokumentem koordinačním a indikativním, který nemá charakter obecně závazného předpisu. (Kolektiv autorů, 2008, s. 196)

„Záměry vyjádřené v programu rozvoje a navržené postupy jejich realizace jsou závazné jen pro samotného pořizovatele, pro ostatní fyzické a právnické osoby činné v obci je program závazný jen v míře, s níž sami vysloví dobrovolný souhlas.“

Ze zákona o obcích vyplývá, že zastupitelstvo má pravomoc:

- ✓ „schvalovat program rozvoje územního obvodu obce,
- ✓ dále schvalovat územní plán a regulační plán obce (viz stavební zákon, zákon č. 183/2006 Sb.) a vyhlašovat jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou,
- ✓ schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce,
- ✓ zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- ✓ zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny.“

Všechny výše popsané pravomoci zastupitelstva obce souvisí s programem rozvoje obce. (Kolektiv autorů, 2008, s. 197)

3.2.1 Účel programu rozvoje obce

Prvotním dokumentem, který by měla mít každá obec schválený, je program rozvoje obce. Na program rozvoje obce následně navazuje, vychází z něj a zároveň z něj čerpá druhý

dokument, schválený územní plán obce. Na základě těchto dokumentů by měl být sestavován rozpočet obce.

Úkolem programu rozvoje obce je:

- ✓ „definovat společné zájmy obce, jejich obyvatel a podnikatelských subjektů,
- ✓ definovat místní předpoklady realizace těchto společných zájmů,
- ✓ optimalizovat územně-technické a sociálně-psychologické podmínky pro rozvoj bydlení a podnikání v obci,
- ✓ koordinovat vynakládání veřejných investic v obci z hlediska územního a funkčního vzhledem k záměrům a potřebám rozvoje privátního sektoru,
- ✓ koordinovat účelnou alokaci běžných veřejných výdajů v zájmu vytváření stabilních podmínek pro bydlení a podnikání,
- ✓ definovat dlouhodobé záměry hospodářské, ekologické a sociální politiky obce,
- ✓ posilovat vědomí sounáležitosti k obci a odpovědnosti za její rozvoj u místních obyvatel a podnikatelů.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 197)

3.2.2 Cíl programu rozvoje obce

Program rozvoje obce slouží zejména jako podklad pro:

- ✓ „zpracování konkrétních podnikatelských a dalších investičních záměrů realizovaných v obci,
- ✓ sestavování obecního rozpočtu,
- ✓ práce na novelizaci územního plánu obce nebo případné vypracování územního plánu obce,
- ✓ posuzování regionálních plánů a programů z pohledu obce,
- ✓ podklad pro zodpovědný vstup obce na kapitálový trh.“

„Struktura programu musí vycházet z jeho účelu, úkolů a využití.“ Prvním krokem je zpracování analýzy vnějších a vnitřních podmínek dosavadního vývoje obce, druhým krokem je definování rozvojových oblastí obce a jejích slabých stránek. Za další by měly, na základě předchozích analytických hodnocení, „být definovány strategické směry, cíle a priority rozvoje obce a formulován návrh opatření k jejich dosažení.“ A konečně poslední fází by mělo být navržení katalogu projektů potřebných pro naplnění strategie a odpovídajících daným cílům rozvoje. „Navržené projekty a opatření se pak teprve mohou stát hlavním nástrojem realizace programu rozvoje obce.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 198)

3.3 Regionální analýza

„Regionální analýza je jednou z nejmladších vědních disciplín. Předmětem regionální analýzy je hodnocení prostorově vázaných souborů dat o nejrůznějších sociálně ekonomických, ale i fyzicko – geografických jevech či procesech. Regionální analýza umožňuje poznání aktuálního stavu regionu, tj. příznivé či nepříznivé situace v konkrétním území, která je popsána řadou dílčích ukazatelů. Shrnutím těchto specifických požadavků lze dospět k regionální syntéze, tj. ke stanovení určité komplexní diagnózy daného území, doplněné obvykle i prognózou budoucího vývoje. Na regionální analýzu a regionální syntézu pak obvykle navazují pragmatická rozhodnutí, vedoucí k vyřešení či přijatelné regulaci určité situaci, tj. konkrétní návrhy a opatření v rámci regionální politiky.“

Hlavním smyslem a úkolem regionální analýzy je vymezení určení tzv. zdrojového potenciálu území, „tj. souhrnu všech pozitivních skutečností, příznivých faktorů a předpokladů možného budoucího rozvoje území a zjištění tzv. úzkých míst, tj. existujících omezení, limitů, strukturálních disproporcí i územních nerovnováh. V neposlední řadě je cílem regionální analýzy i pojmenování specifík, tj. zvláštností, osobitostí, jedinečností kombinace prvků vyskytujících se v území konkrétních regionů nebo územních celků.“

Z výše uvedeného je patrné, že výsledkem regionální analýzy by mělo být souhrnné a výstižné zhodnocení situace daného regionu, které je předstupněm regionální politiky. (Kolektiv autorů, 2008, s. 164-165)

Členění regionální analýzy

Z věcného hlediska lze členit regionální analýzu na níže uvedené tematické oblasti:

- ✓ „Regionální analýzu přírodních a ekologických podmínek území,
- ✓ Regionální analýzu obyvatelstva, osídlení a sociálních podmínek,
- ✓ Regionální analýzu ekonomických podmínek, dopravní a technické infrastruktury,
- ✓ Regionální analýzu vazeb a procesů.“

„V řadě odborných publikací se lze setkat s mnohem podrobnějším věcným členěním regionální analýzy. Regionální analýza není v podstatě dodnes obsahově standardizována, tzn. nikde není stanoveno, co všechno lze nebo co už nelze pod regionální analýzu zahrnovat.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 167)

4 Územní plánování

„Správné umístění staveb, vhodné rozmístění různých činností v území, jejich vzájemné vazby a dopravní dostupnost mají podstatný vliv na život v obci, na sociální politiku, úroveň životního prostředí, ale i na ekonomické důsledky rozvoje obce a hospodárné využití ploch a pozemků. Koordinací funkcí, objektů, vazeb, návazností, využitím ploch, pozemků a zájmů v území, v souladu s jeho možnostmi a podmínkami, se zabývá územního plánování.“ (Kašparová, 2005, s. 26)

„Územní plánování jako nástroj řízení prostorového uspořádání sídel i větších územních celků je disciplína, která se v současných formách vyvíjí přibližně 130 let.“ Zakladatelé soudobého územního plánování zejména Patrik Geddes a Ebenezer Howard se formou tvorby územních plánů snažili zavést jednotný přístup jak do prostorového uspořádání sídel, tak i do oblasti uspořádání jeho provozu a fungování. Důvodem byl špatný stav industriálních měst 2. poloviny 19. století. (Gyenes a Šilhánková, 2010, s. 9)

Právní úprava územního plánování

„Současné územní plánování je vymezeno Zákonem č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (Stavební zákon) (dále jen SZ). V § 18 SZ je definováno, že cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

Územní plánování zajišťuje předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje.

Územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území.

Orgány územního plánování koordinují veřejné i soukromé záměry změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizují ochranu veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.“ (Gyenes a Šilhánková, 2010, s. 9-10)

4.1 Význam územního plánování

Cíle a úkoly územního plánování dané stavebním zákonem vytvářejí z územního plánování nástroj regulace území, který je v podstatě jako jediný schopen koordinovat různé, často i protichůdné zájmy v příslušném území. „Územní plánování reguluje především funkční a prostorové uspořádání území a stanoví limity jeho využití.“ (Kašparová, 2005, s. 26)

Účelem územního plánování je zejména:

- ✓ „Zjišťovat a posuzovat stav a vývoj území a shromažďovat, spravovat a poskytovat o tom informace,
- ✓ Stanovovat koncepci vývoje území a podmínky pro jeho utváření, pro správu území v její věcné a časové posloupnosti a prokazovat veřejný zájem na provedení změn v území.“

Území musí být chápáno v územním plánování nejen v technickém smyslu slova, ale jako kompletní sociální, ekonomický, přírodní a kulturní prostor. „Územní plánování představuje vyhodnocení vývojových možností a předpokladů území v časové posloupnosti a funkční hierarchii.“ Cílem územního plánování je podpořit přirozený vývoj územního celku a v určitých případech ho přiměřeným způsobem regulovat stanovováním vhodných kritérií, které jsou nutná pro umístování a uskutečňování činností v území. (Vzdělaný zastupitel, 2012, str. 70)

4.2 Nástroje územního plánování

Základními nástroji územního plánování jsou územní rozhodnutí, územně plánovací dokumentace a územně plánovací podklady.

4.2.1 Územní rozhodnutí

Územní rozhodnutí má mezi nástroji územního plánování zvláštní postavení. Je pořizováno stavebním úřadem a proces územního řízení je upraven ve stavebním zákoně. Územní rozhodnutí musí existovat před vydáním stavebního povolení. Územní rozhodnutí se vydává na základě ukončeného územního řízení. V procesu územního řízení je pro obec

zásadní ta skutečnost, že je obec účastníkem každého územního řízení. (Kašparová, 2005, s. 29)

4.2.2 Územně plánovací dokumentace

„*Územní plán obce* je základním dokumentem pro usměrňování jejího rozvoje. Stanoví základní koncepci územního rozvoje a řeší funkční využití ploch. Dále řeší jejich vzájemné uspořádání a stanoví základní regulaci území.“ Tím jsou vytvořena závazná pravidla pro harmonický rozvoj území i pro soulad jednotlivých činností. Zabezpečuje ochranu a zlepšení životního prostředí a ochranu neobnovitelných přírodních zdrojů. „V územním plánu obce se vyznačují hranice současně zastavěného území a vymezují hranice zastavitelného území.“ Územní plán se pořizuje pro celé správní území obce.

Regulační plán se obvykle zpracovává po územním plánu obce, a to především pro ty části správního území obce, kde se předpokládá výstavba nebo přestavba ve větším měřítku. „Zpracovává se v podrobnosti jednotlivých pozemků. Upravuje nejen funkční využití, ale i plošné a prostorové uspořádání, které je dáno např. vymezením stavebních a jiných regulačních čar, výškou objektů, odstupy objektů atd.“

Regulační plán může být zpracován i pro celé správní území obce, což je většinou reálné u menších obcí.

Územní plán velkého územního celku zpracovávají kraje pro vymezené území více obcí. „V tomto plánu se stanoví podrobnosti území pro stavby, jejichž význam překračuje úroveň obcí, hlavní koridory dopravy a technické infrastruktury a dále nadregionální a regionální systémy ekologické stability, území speciálních zájmů a regulativy velkého územního rozsahu.“ (Kašparová, 2005, s. 28)

4.2.3 Územně plánovací podklady

Územně plánovací podklady jsou nejčastěji použity jako podklad pro zpracování, případně změny územně plánovací dokumentace. V případech, kdy obec nemá zpracovanou územně plánovací dokumentaci, jsou tyto podkladem stavebnímu úřadu pro územní rozhodování. Územně plánovací podklady nemají právní závaznost a nejsou schvalovány. (Kašparová, 2005, s. 29)

Územní studie má podobnou funkci, jakou plnily urbanistická studie, územní generel nebo územní prognóza, pořizované podle zákona č. 50/ 1976 Sb. „Územní studií lze navrhovat,

prověřovat a posuzovat jakékoliv změny v území bez formálních náležitostí, které jsou vyžadovány u pořizování územně plánovací dokumentace.“

Územní studie se často pořizuje, aby se ověřily možnosti využití daného území, pro ověření územních podmínek ochrany hodnot území nebo pro ověření řešení konkrétních problémů (dopravního řešení, technické infrastruktury, umístění občanské vybavenosti apod.)

Pořizovatel zpracovává územní studii z vlastního nebo jiného podnětu. „V zadání územní studie určí pořizovatel její obsah, rozsah, cíle a účel.“ Územní studii může pořizovat úřad územního plánování, a to nejen pro území své obce, ale na základě žádosti i pro obce ve svém správním obvodu. Pořizovatelem studie může být i krajský úřad nebo ministerstvo v rozsahu, který je třeba pro pořizování politiky územního rozvoje. (Novosád a Postránecký, 2008, s. 26-27)

Obr. 1 Srovnání strategického a územního plánu

Oblast	Strategický plán	Územní plán
Legislativa	Nepřímo zakotven, indikativní	Striktně vymezen zákonem č. 283/1998 Sb.
Zaměření	Sociálně ekonomický rozvoj	Využití plochy
Povaha	Stimulace	Stimulace + restrikce
Postup zpracování	Volný	Předem definovaný vyhláškou
Způsob projednávání	Nespecifikováno, závisí na použité metodě	Závazná a jasná pravidla
Schvalování	Obecní zastupitelstvo	Obecní zastupitelstvo
Závaznost	Nezávazný	závazný
Řešené území	Sídlo, obec, mikroregion, kraj	Obec, kraj
Časový horizont	10 – 15 let	Do 15 let
Doba zpracování	1 – 2 roky	2 – 3 roky (až 5 let)
Variantnost	Variantní	Zásadně nevariantní
Změny, aktualizace	Průběžně, bez procedurálního postupu	Předepsaný procedurální posup
Tradice, vývoj	Vývojové mladý	Dlouhá tradice

5 Financování rozvoje obce

Zajistit dostatečné finanční zdroje je hlavním úkolem obce. „Jádrem systému municipálních financí, které představují nejnižší složku veřejných financí, je rozpočet obce.“ Obec prostřednictvím svého rozpočtu zajišťuje jak vlastní činnosti (např. místní doprava, úklid), tak činnosti v přenesené působnosti ze strany státu (např. školství, sociální péče, zdravotnictví apod.). Obec je povinna zajistit pro své občany potřebný rozsah a strukturu veřejných statků. (Kašparová, 2005, s. 92)

Právní úprava financování obcí

„Klíčová práva i povinnosti obcí, které se dotýkají financování, jsou vymezena Ústavou ČR. Obce jako základní územní samosprávné celky mohou mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Konkrétněji jsou definovány podmínky fungování municipálního finančního systému v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a v zákoně č. 250/2000Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. K tomuto zákonu se úzce váže vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.“

V souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie jsou pro nás důležité také všechny evropské dokumenty, s tím že význam samospráv včetně jejich samostatného hospodaření je zdůrazněn v Evropské chartě místní samosprávy. Samospráva je zde chápána jako důležitý prvek formování Evropy, založené na principech demokracie, decentralizace moci a subsidiarity. (Kašparová, 2005, s. 92)

5.1 Rozpočet obce

Rozpočet tvoří základ finančního hospodaření obcí.

Územní rozpočet je možné chápat jako:

- ✓ „Decentralizovaný peněžní fond, který se tvoří, rozděluje a používá primárně na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence,
- ✓ Z účetního hlediska je bilancí, která bilancuje příjmy a výdaje,
- ✓ Je důležitým rozpočtovým plánem, podle kterého se v rozpočtovém období hospodaří,
- ✓ Je nástrojem realizace koncepce municipální, resp. regionální politiky na úrovni územní samosprávy, je nástrojem realizace volebních programů. Je důležitým nástrojem prosazování lokálních a regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva

daného území, nástrojem řízení a financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 236)

Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled se stanovuje pro zvýšení efektivnosti alokace finančních prostředků na úrovni územní samosprávy na střednědobé období. Rozpočtový výhled je pak podkladem při sestavování ročního rozpočtu.

Úloha rozpočtových výhledů:

- ✓ „Plánování cílené potřeby – kvantitativní a kvality veřejných statků s ohledem na dostupné zdroje jejich financování,
- ✓ Plánování zdrojů financování investic v lokálním a regionálním veřejném sektoru, které jsou zpravidla finančně náročné a je nutné využívat na jejich financování střednědobé a dlouhodobé investiční úvěry, případně příjmy z emise cenných papírů, např. komunálních obligací,
- ✓ Sestavování umořovacího plánu,
- ✓ Plánování zdrojů financování budoucích neinvestičních nákladů spojených s produkcí veřejných statků v lokálním a regionálním veřejném sektoru,
- ✓ Plánování zdrojů financování veřejných zakázek, jako často hospodárnějšího způsobu zabezpečování veřejných statků,
- ✓ Hledání způsobů zvýšení efektivnosti ve veřejném sektoru, vedle jiných nástrojů, například využívání různých věcných a finančních ukazatelů vztahujících se jak ke vstupům, tak k výstupům, dosahování optimální proporce mezi vstupy a výstupy v lokálním a regionálním veřejném sektoru.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 256 – 257)

5.2 Majetek obcí

Průběh vývoje územní samosprávy v zemích střední a východní Evropy je poněkud odlišný od standardních demokraticky se rozvíjejících zemí. V České republice byl z hlediska majetku nejvíce poznamenán den 31.12.1949, kdy byl územní samosprávě (obcím) veškerý majetek znárodněn. Státní majetek od té doby až do roku 1990 národní výbory pouze spravovaly, proto po obnovení demokratických principů a samosprávného obecního zřízení, bylo nutné jej obcím vrátit.

Právní úprava majetku obce

Vlastnictví majetku obce je upraveno jak v Ústavě ČR tak i v zákoně o obcích. Na rozdíl od majetku státu, který je definován ve zvláštním zákoně, nebyl pro územní samosprávy přijat žádný samostatný zákon. Správní postavení obcí jako vlastníka upravuje Ústava ČR, hlava sedmá, zejména čl. 101, podle kterého je samospráva spojena s existencí a účelem zastupitelstva. Každý územní samosprávní celek má označení veřejnoprávní korporace, která má právo vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu.

„Problematika právní úpravy vlastnictví obcí navazuje na ústavní úpravu a jejich právní subjektivitu. Základním zákonem je zákon o obcích č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Hospodaření s majetkem obce se týkají zejména §38 až §39.“ (Provazníková, 2009, s. 231)

Majetek obce v současnosti

Právo vlastnit majetek bylo obcím navráceno až na základě zákona č. 172/1991 Sb. o převodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. Zákon obcím navrácí zejména nemovitosti, které byly ve vlastnictví státu.

V České republice majetek obce v současnosti představuje:

- ✓ „Historický majetek, který obec vlastnila k 31.12.1949 - pokud jde o nezastavěné pozemky, pozemky zastavěné stavbami ve vlastnictví fyzických osob a stavby s pozemky tvořící se stavbou jeden funkční celek,
- ✓ Majetek, ke kterému přešlo právo hospodaření na obec z národního výboru ke dni 23.11.1990, pokud obec s tímto majetkem hospodařila ke dni účinnosti zákona o majetku obce,
- ✓ Věci, se kterými začala obec hospodařit po 23.11.1990,
- ✓ Obytné domy a pozemky, tvořící funkční celek, pokud jsou v katastru obce, jsou ve vlastnictví České republiky a právo hospodaření k nim náleží organizacím, u kterých na obec přešla funkce zřizovatele nebo funkce zakladatele a pokud nepřecházejí do vlastnictví obce jako historický majetek.“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 284–285)

5.3 Hospodaření obcí

Obec hospodaří podle svého rozpočtu příjmů a výdajů s využitím vlastních peněžních fondů.

Příjmy rozpočtu obce tvoří:

- ✓ „Příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- ✓ Příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- ✓ Příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, zřízených nebo založených obcí,
- ✓ Příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena,
- ✓ Výnosy z místních poplatků,
- ✓ Výnosy daní nebo podíly na nich,
- ✓ Dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- ✓ Dotace z rozpočtu kraje,
- ✓ Prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí,
- ✓ Přijaté peněžité dary a příspěvky,
- ✓ Jiné příjmy.“

Naproti tomu výdaje z rozpočtu obce zahrnují následující položky:

- ✓ „Závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- ✓ Výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti,
- ✓ Výdaje spojené s výkonem státní správy,
- ✓ Závazky z uzavřených smluvních vztahů obcí a jejich organizací,
- ✓ Závazky ze spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty,
- ✓ Úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- ✓ Výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich,
- ✓ Výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- ✓ Jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.“ (Kašparová, 2005, s. 96)

„Výdaje obecního rozpočtu se člení na **běžné výdaje**, ze kterých se financují běžné (provozní) potřeby v rozpočtovém roce jako např. platy zaměstnanců včetně povinného pojistného placeného zaměstnavatelem, nákupy materiálu, zboží, vody, paliv, energií, služeb apod. Dále **neinvestiční transfery** podnikatelským subjektům, neziskovým organizacím a obyvatelstvu apod. A na **kapitálové výdaje**, které slouží k financování dlouhodobých investičních potřeb, přesahujících jedno rozpočtové období. Jde zejména o výdaje na infrastrukturu ekonomickou i sociální, zvláště pro obecní podniky zabezpečující

veřejné statky, ale může jít i o investiční půjčky podnikatelským subjektům. Patří sem však i nákup akcií a majetkových podílů.“ (Kašparová, 2005, s. 96-97)

Rozpočtový proces

Náplní rozpočtového procesu je sestavování, projednávání, schvalování, plnění a kontrola realizace rozpočtu. Rozpočtový proces má kontinuální charakter. Sestavování místního rozpočtu patří mezi nejdůležitější etapy rozpočtového procesu, protože je třeba co nejpřesněji předpovědět a naplánovat příjmy a výdaje rozpočtu. Obec musí odhadnout a propočítat jak vlastní příjmy, tak i dotace, které plynou ze státního rozpočtu, dotace z rozpočtu kraje, případně ze státních účelových fondů. Dalším důležitým krokem je plánování výdajů a to tak, aby byly pokryty požadované potřeby obce a občanů. Obec přitom musí nejprve pokrýt veškeré závazky, které vyplývají z plnění povinností stanovených jí zákonem. V případě nedostatku finančních prostředků je možné využít úvěrových zdrojů. Deficitní financování je však třeba zodpovědně uvážit, aby neúměrně nerostlo dluhové zatížení obce a obecní dluh se nepřenášel na budoucí zastupitelstvo a na další generace občanů obce. (Kašparová, 2005, s. 97)

5.4 Zdroje financování

„Vlastní příjmy obce činí v průměru přibližně 80 % všech finančních prostředků. Největší část zdrojů obcí má daňový charakter. Jde o celostátní daně, jejichž výnos byl zcela nebo částečně určen do obecního rozpočtu a dále o vymezené poplatky, které se také obvykle řadí k daním.“ (Kašparová, 2005, s. 101)

Daňové příjmy obce

Daňové příjmy rozpočtů obcí tvoří:

- ✓ „Výnos daně z nemovitostí nacházejících se na území obcí,
- ✓ Podíl 21,4 % z celostátního výnosu daně z přidané hodnoty (podle přepočteného počtu obyvatel),
- ✓ Podíl na 21,4 % z 60 % celostátního výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem (podle přepočteného počtu obyvatel),
- ✓ Podíl na 1,5 % z celostátního výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem (podle počtu zaměstnanců obce),

- ✓ Podíl ve výši 21,4 % z celostátního výnosu daně z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy v bodě c) a e) (podle přepočteného počtu obyvatel)
- ✓ 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a daně ze závislé činnosti a funkčních požitků, srážených a odváděných plátcem daně,
- ✓ podíl ve výši 21,4 % z celostátního výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou daní, kdy poplatníkem je obec (podle přepočteného počtu obyvatel),
- ✓ daň z příjmů právnických osob placených příslušnou obcí.“ (Kašparová, 2005, s. 103)

Typickou daní, kdy celý její výnos plyne do obecního rozpočtu, je daň z nemovitostí nacházejících se na území obce. „Je to v současnosti jediná daň, u které má obec možnost alespoň částečně ovlivnit velikost jejího výnosu prostřednictvím koeficientů, a tím i rozsah svých příjmů.“ Nevýhodou nastavení této daně je, že nevychází z tržní ceny nemovitosti, a proto je její výnos relativně malý. (Kašparová, 2005, s. 104)

Místní poplatky

Místní poplatky jsou jedinou platbou daňového charakteru, o jejímž zavedení rozhoduje sama obec. „Místní poplatky jsou vymezeny v zákoně č. 565/ 1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.“ Od daní se místní poplatky odlišují tím, že jejich druhy a výše na území ČR mohou být značně odlišné, protože jsou plně v kompetenci obce. Poplatky musí být vyhlášeny obecně závaznou vyhláškou a jejich správu vykonává přímo obec na rozdíl od daní, které spravuje finanční úřad a obci platí pouze příslušné částky. (Kašparová, 2005, s. 104)

V současnosti mohou obce vybírat tyto místní poplatky:

- ✓ „Poplatek ze psů,
- ✓ Poplatek za lázeňský a rekreační pobyt,
- ✓ Poplatek za užívání veřejného prostranství,
- ✓ Poplatek ze vstupného,
- ✓ Poplatek z ubytovací kapacity,
- ✓ Poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- ✓ Poplatek za povolený výherní hrací přístroj,

- ✓ Poplatek za provoz systému shromáždění, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- ✓ Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.“ (Kašparová, 2005, s. 105)

K souboru poplatků patří i poplatky související s životním prostředím. Jejich výnos bývá rozdělen mezi Státní fond životního prostředí a příslušnou obec. „Jedná se o poplatky za ukládání odpadů, za znečišťování ovzduší, odvody za odnětí zemědělské půdy a lesního pozemku. O úhrady za dobývací prostor a úhrady z vydobytých nerostů se obec podílí se státním rozpočtem.“ (Kašparová, 2005, s. 105)

Vlastní činnost obce

Velkou skupinu zdrojů cca 20% tvoří příjmy z vlastní činnosti obce, tj. jejich výše je závislá na majetkovém bohatství, lidském potenciálu a aktivitě vedení a všech orgánů obce. Jedná se zejména o výnosy z majetku, který je ve vlastnictví obce, o příjmy z vlastního hospodaření obce nebo z hospodaření organizací, které obec založila.

Do vlastních příjmů obce lze zařadit i různé nahodilé příjmy jako jsou dary, sbírky, loterie, pokuty, sdružené příjmy apod. (Kašparová, 2005, s. 106)

Dotace

Okolo 20% zdrojů pochází z dotací ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje, ze Státního fondu životního prostředí apod. Dotace nebo-li transfery jsou poskytovány na základě principu solidarity. „Jde také o to, aby byly dodrženy určité standardy ve spotřebě některých veřejných statků v rámci celého státu bez ohledu na územní rozdíly ve vlastních příjmech konkrétních obcí.“ (Kašparová, 2005, s. 107)

5.5 Zadluženost obcí

„Nové postavení a funkce obcí, jejich právně zaručená samostatnost a suverenita, možnost samostatně nakládat s finančním a nemovitým majetkem motivovala obce k nebývalému rozvoji podnikavosti.“ Rozvojové potřeby některých obcí byly často tak náročné, že na jejich řešení nepostačily běžné příjmy, a proto se začaly obce od roku 1993 obracet na kapitálový trh. Dluh obcí začal růst v 90. letech díky vysokým kapitálovým výdajům. Většina kapitálových výdajů obcí financuje projekty, které jsou neziskové a jejich realizace regeneruje žádné peníze na splácení dluhu. „V konečné fázi jsou i projekty financované

dluhem později spláceny na vrub běžných příjmů, což může zejména u malých obcí ovlivnit možnost vykonávání jejich základních funkcí.“ (Provazníková, 2009, s. 191)

Regulace zadluženosti obcí

Vlastnické právo obcí je chráněno ze strany Ústavního práva tak, že vlastnické právo všech vlastníků má stejný obsah a ochranu. V Ústavě ani v rozpočtových pravidlech se neobjevují žádné regulace vlastnických práv, tzn. že není omezena míra zadluženosti či míra nakládání s majetkem územních samospráv.

„V zákoně č. 218/2000 Sb. o obcích je stanovena působnost orgánů obce při rozhodování o majetkoprávních úkonech a finančním hospodaření. Především je stanoveno, že o nejdůležitějších úkonech rozhoduje vrcholný volený orgán zastupitelstvo (návrh rozpočtu, zřizování organizací, nabytí a převod nemovitých věcí, přijetí úvěrů a půjček). V zákoně §38 odstavec 3 – zákon o obcích, je pouze taxativně omezeno, kdy obce může přijmout ručitelskou roli.“

Případný schodek rozpočtu obce je plně v samostatné kompetenci zastupitelstva obce a není ovlivnitelný ze strany Ministerstva financí ani žádného dalšího orgánu. „Příslušné zákony upravující hospodaření územních samosprávných celků však obsahují ustanovení, která nepřímo přispívají k omezování nadměrné zadluženosti.“ (Provazníková, 2009, s. 198)

5.5.1 Ukazatelé zadluženosti

Dluhová služba

Ukazatel dluhové služby schválila vláda ČR usnesením číslo 346 ze dne 14. dubna 2004 o regulaci zadlužení obcí a krajů, obsaženou v části III materiálu č.j. 433/04. Vláda rovněž tímto usnesením stanovila hodnotu ukazatele dluhové služby ve výši 30%.

Na základě tohoto nařízení vlády Ministerstvo financí vypočítalo každé obci definitivní ukazatel dluhové služby. Těm obcím, které překročily stanovenou výši ukazatele dluhové služby ve výši 30 %, tuto skutečnost Ministerstvo financí oznámilo dopisem ministra financí s tím, že by měly přijmout taková opatření, aby v příštím období ukazatel dluhové služby nepřekročily.

Přitom byly dotčené obce požádány, aby do 3 měsíců zdůvodnily překročení ukazatele dluhové služby a oznámily Ministerstvu financí, jaká opatření budou přijata. Dále ministr

financí požádal o předložení Zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření za příslušný kalendářní rok a stanoviska zastupitelstva k této zprávě a rozpočtový výhled.

V případech, kdy by obec překročila ukazatel dluhové služby o více jak 30% tak to neznamenovalo, že by obec ztrácela nárok na získání státní dotace. Ukazatel tak sloužil pouze jako jedno z kritérií při rozhodování orgánů poskytujících dotace ze státního rozpočtu. (Usnesení vlády č. 346/2004, 2012)

Monitoring hospodaření obcí

Systém dluhové služby byl používán do roku 2008, kdy bylo původní Nařízení vlády č. 346 z roku 2004 zrušeno a nahrazeno novým usnesením 1395 ze dne 12. listopadu 2008. Tímto Nařízením schválila vláda tzv. monitoring hospodaření obcí.

Z důvodu nevyhovující konstrukce ukazatele dluhové služby a z potřeby sledování stavu hospodaření obcí byla vytvořena soustava ukazatelů monitorujících skutečný stav hospodaření obcí. Soustava navržených ukazatelů vychází z položek účetních a finančních výkazů a je v souladu se základními principy účetnictví státu, které vzniklo 1.1.2010. (Usnesení vlády č. 1395/2008, 2012).

Běžná likvidita

„Běžná likvidita se udává jako podíl krátkodobých závazků na oběžných aktivech. Ukazatel nám tedy říká, kolikrát je ekonomický subjekt schopen uspokojit pohledávky věřitelů v případě, kdy promění všechna svá oběžná aktiva v peněžní prostředky.“ Za problematickou hodnotu je považována hodnota menší než 1, která ukazuje na to, že krátkodobé závazky není možné uhradit z oběžných aktiv a je nutné je zaplatit z dlouhodobých zdrojů financování případně z prodeje dlouhodobého majetku.

Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

„Tento ukazatel zachycuje míru zadlužení majetku (stálých i oběžných aktiv) dané obce a jí zřízených PO.“ Měl by být nižší než 25%. V současnosti jsou oba poslední zmíněné ukazatele součástí tzv. monitoringu hospodaření obcí. (Business vize, 2012)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 Socioekonomická analýza obce Lukova

V následující části se zaměřuji na socioekonomickou analýzu obce Lukova, která bude podkladem pro správné stanovení silných a slabých stránek obce. V poslední části bakalářské práce pak na jejím základě posoudím dokument Program rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014, schválený zastupitelstvem obce, schválený územní plán a navrhnu další možnosti rozvoje obce. Podkladem mé práce jsou zejména analýza statistických dat Českého statistického úřadu, dostupná literatura uvedená ve zdrojích, podklady předané místostarostou obce a rovněž osobní znalost jako obyvatele obce.

6.1 Poloha a vnější vztahy

Obec se nachází v regionu střední Moravy, 12 km severně od Zlína a současně v lokalitě přírodního prostředí mimořádné kvality na okraji Hostýnských vrchů. V letech 1869 – 1949 byla obec součástí okresu Holešov. V letech 1950-1989 pak obec spadala do okresu Gottwaldov. Od 1.1.1990 je Lukov součástí okresu Zlín, od r. 2001 pak Zlínského kraje. Obec s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem je statutární město Zlín. Lukov je členem sdružení mikroregionu Lukovské Podhradí a Regionu Zlínsko. Katastrální výměra činí 1086 ha. Počet obyvatel je 1723.

6.2 Přírodní zdroje

Díky své poloze má Lukov bohaté zásoby dřeva. Celková výměra lesního porostu činí 587 ha (46% z celkové plochy katastru obce). V lokalitě Pod Bezedníkem se nacházejí vydatné podzemní zdroje vody, které slouží pro dodávku pitné vody v obci. Zemědělská půda, jejíž výměra činí 415 ha (33% z celkové plochy katastru obce), je v dnešní době využívána především zemědělským družstvem Podhoran a.s.

6.3 Životní prostředí

Lukov leží na úpatí Hostýnských vrchů. Krajina má velmi zachovalý krajinný ráz, který je charakteristický vysokým podílem lesních porostů, loukami s výskytem vzácných druhů rostlin. Půda je spíše mělká, vysychavá, náchylná k sesouvání. Zdejší lesy jsou převážně smíšené, převládají lesní porosty s převahou listnatých dřevin. V katastru obce se nachází dvě lokality soustavy Natura 2000. Jedná se o přírodní památky Vela a Ondřejovsko. Další

přírodní památkou je chráněné území Bezedník. Jedná se o lesní rybník s blízkým okolím v údolí lukovského potoka. (Gergel, 2006)

Kvalita povrchových a podzemních vod je ovlivněna absencí těžkého průmyslu a extenzivním způsobem zemědělského hospodaření. Lokalita spadá do povodí Moravy. Povrchová voda ústí do Fryštácké přehrady.

V současné době je úroveň hluku na nízké úrovni. Významným dopadem do budoucí kvality životního prostředí z hlediska obce bude mít výstavba rychlostní komunikace R 49. Dopady budou pozitivní i negativní. Na jedné straně povede k lepší dostupnosti obce, což může mít příznivý vliv na zaměstnanost, hodnotu pozemků i turistický ruch, na druhé straně půjde o nevratný zásah do krajiny spojený s dopady na životní prostředí, vzhled okolí a na funkce jižní části obce.

6.4 Osídlení

Lukov a jeho okolí byl osídlen s ohledem na kopcovitý terén jako okrajová oblast pravděpodobně v mladší a pozdní době bronzové v letech 1250 – 750 př. n. l. Následně území obývali nejprve Keltové na přelomu letopočtu, pak Germáni. Po zániku západorímské říše v první polovině 6. století byla oblast postupně osídlena slovanskými kmeny. Vzniká první záposlovanský stát v dějinách, Velká Morava. Po jejím zániku, za vlády markraběte Vladislava Jindřicha (přelom 12. a 13. st) vzniká nový královský hrad Lukov. Hrad patřil k předním stavbám svého druhu v našich zemích.

Osídlení území bylo také výrazně vázáno na tehdejší komunikační síť. Velký význam pro rozvoj regionu mělo spojení podél toku Dřevnice na východ k Vizovicím a cesta vedoucí z Holešova k Lukovu, kde se údolím potoka Januštice stáčela směrem na Zlín, který vznikl právě na křižovatce obou cest.

Ve 14. století Lukov fungoval jako centrum samosprávy pro širší teritorium a zároveň jako sídlo hospodářské administrativy panovníkova majetku. Spolu s tím, jak postupně slábla královská majetková država v kraji, klesal i význam královského hradu Lukov jako správního centra. Jeho širší funkce přecházely pod olomoucký kraj.

První nepochybná písemná zpráva vztahující se ke vsi Lukovu pod stejnojmenným hradem pochází z r. 1373. (Zlínsko, 1995, s. 502).

6.5 Obyvatelstvo

Dle údajů uvedených v databázi Českého statistického úřadu vyhodnotím vývoj počtu obyvatel, strukturu obyvatelstva podle věku, pohlaví a národnosti. Dále uvedu strukturu obyvatelstva dle nejvyššího dosaženého vzdělání, ekonomické aktivity a náboženské víry. Závěrem tohoto článku provedu analýzu pohybu obyvatel. Ve vybraných částech provedu srovnání s obcí Hvozdná, která se nachází v sousedství Lukova a má srovnatelný počet obyvatel.

Vývoj počtu obyvatel

Vývoj počtu obyvatel uvádím dle dostupné literatury od r. 1834 do roku 2011. Pro správné srovnání historického vývoje regionu rovněž doplňuji údaje o vývoji počtu obyvatel v obci Hvozdná, městě Zlín a Zlínském kraji.

Tab. 1 Srovnání vývoje počtu obyvatel obcí Lukova a Hvozdné v letech 1834 - 2011

Rok	Lukov	Hvozdná	Zlín	Zlínský kraj
1834	612	539		
1850	750	574		
1869	737	671	10 703	314 475
1880	824	779	11 172	341 037
1890	840	767	11 295	356 315
1900	951	800	11 824	378 564
1910	965	864	12 912	403 122
1921	828	857	14 470	404 985
1930	826	931	34 348	436 599
1950	952	1 055	61 022	478 466
1961	1 270	1 182	63 038	532 676
1970	1 277	1 108	70 252	550 465
1980	1 348	1 024	79 519	591 334
1991	1 441	946	83 126	596 903
2001	1 676	988	80 854	595 010
2011	1 719	1 195	76 010	590 459

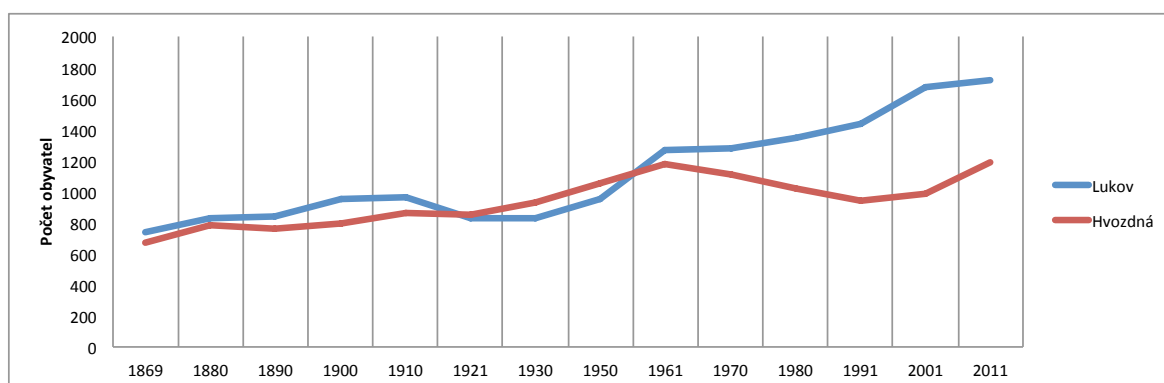
Zdroj: Zlínsko, 1995, s. 502; Historický lexikon obcí ČSSR 1869-2005, 2006, s. 700-701; Český statistický úřad, © 2009-2012

Počet obyvatel obce vzrostl od r. 1834 z 612 na dnešních 1719. Z uvedených dat vyplývá, že v 60. a 70 letech 20. století a na počátku 21. století došlo k zásadnímu růstu počtu obyvatel. První strmý růst byl ovlivněn novou výstavbou v 70. letech, druhý pak

dokončením Domova pro seniory Lukov s kapacitou 196 lůžek. V letech 2001 – 2011 pak počet obyvatel spíše stagnoval.

Porovná-li vývoj počtu obyvatel Lukova se srovnatelnou obcí Hvozdná docházím k závěru, že v 19. století měly obce srovnatelný rozvoj. Po 1. světové válce však počet obyvatel Lukova oproti Hvozdné klesal. Obec Hvozdná měla do počátku 90. let 20. století plynulý nárůst počtu obyvatel. Po roce 1990 však došlo oproti Lukovu k výraznému snížení počtu obyvatel. Pro ilustraci jsem zpracovala graf srovnávající počty obyvatel obou obcí v období 1869 – 2011 (tj. 142 let)

Obr. 2 Srovnání vývoje počtu obyvatel obcí Lukova a Hvozdné v letech 1869 - 2011

Zdroj: Historický lexikon obcí ČSSR 1869-2005, 2006, s. 700-701; Český statistický úřad, © 2009-2012

Pro doplnění pak v tabulce č. 1 uvádím vývoj počtu obyvatel ve Zlíně a na území Zlínského kraje. Počet obyvatel Zlína byl zásadně ovlivněn ve 20. a 30. letech 20. století rozmachem továrny Baťa. K dalšímu razantnímu nárůstu počtu obyvatel došlo po 2. světové válce.

Srovnáním počtu obyvatel v Lukově, Hvozdné a Zlíně v delším časovém období je patrné, že počet obyvatel byl výrazně ovlivňován přirozenou migrací obyvatelstva za prací. V rámci celkového počtu obyvatel Zlínského kraje však ve sledovaném období k významným odchylkám nedocházelo.

Struktura obyvatelstva podle věku, pohlaví a národnosti

Věkový průměr obyvatelstva Lukova je 42,5 let. To je téměř o 3 roky více než srovnávaná obec Hvozdná. Dle mého názoru tuto skutečnost významným způsobem ovlivňuje DPS Lukov, jehož obyvatelé tvoří více než 11% všech obyvatel Lukova.

Z údajů veřejné databáze ČSU jsem přehledným způsobem zpracovala níže uvedenou tabulku. Z ní lze dovodit, že do 64 let věku je počet mužů a žen vyrovnaný. Po 65 roku života však výrazným způsobem převažuje počet žen (až o 100%). Dle mého názoru jsou statistické údaje výrazně ovlivněny skladbou obyvatel DSP Lukov.

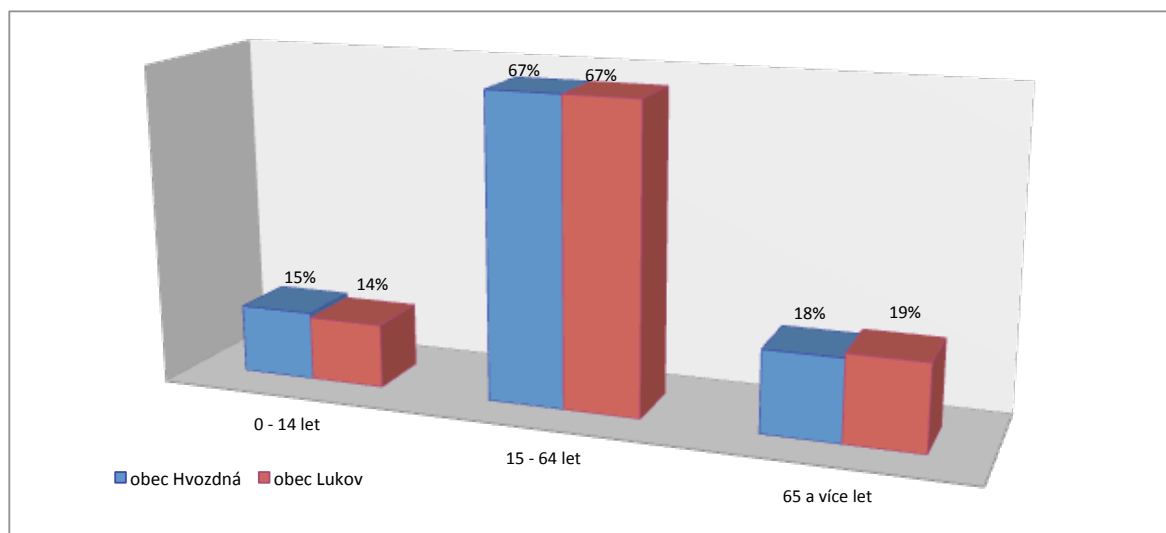
Tab. 2 Obyvatelstvo obce Lukova podle věku a pohlaví v letech 1991 - 2011

Rok	Obyvatelstvo celkem	0 - 14 let		15 - 64 let		65 a více let	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
1991	1 441	155	165	443	458	84	136
2001	1 676	170	150	496	528	111	221
2011	1 719	134	110	573	570	110	222

Zdroj: Český statistický úřad, © 2009-2012

Pro srovnání s obcí Hvozdná jsem vypracovala názorný graf. Z něj je patrné, věkové složení obyvatelstva v obou obcích je velmi podobné. Lukov má o 1% vyšší podíl občanů starších 65 let, což je vzhledem k existenci velkokapacitního domova pro seniory velmi příznivý údaj.

Obr. 3 Srovnání obyvatelstva dle věku obcí Lukova a Hvozdné v roce 2011

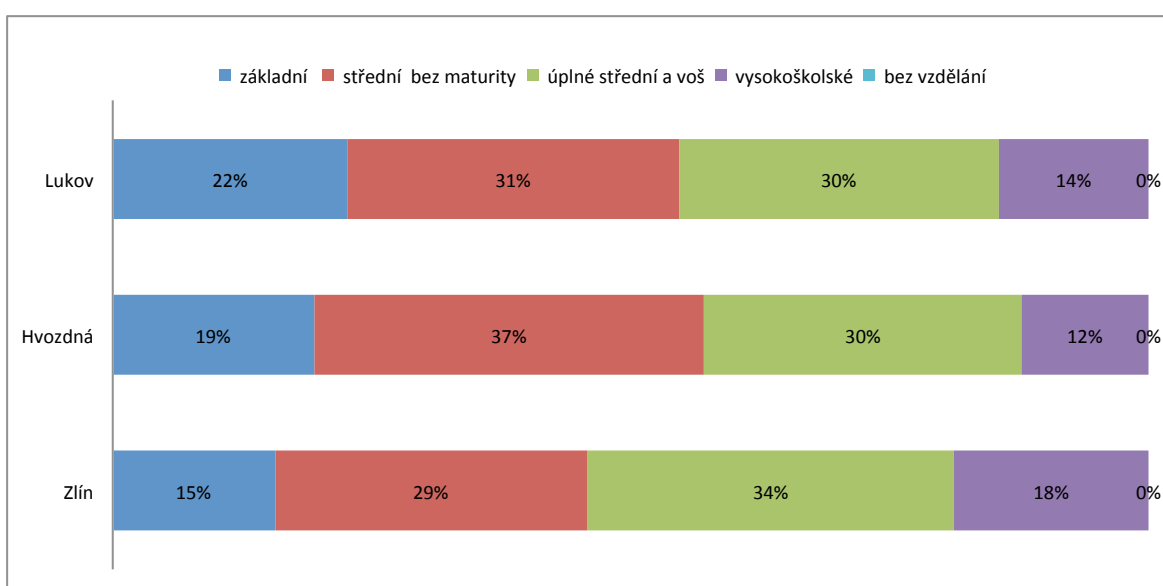
Zdroj: Český statistický úřad, © 2009-2012

Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 se k české národnosti přihlásilo 62% obyvatel Lukova. K moravské národnosti se přihlásilo 13% obyvatel, ke slovenské pak 0,5% obyvatelstva, 21% svou národnost neuvedlo. (Český statistický úřad, © 2009-2012)

Struktura obyvatelstva dle nejvyššího dosaženého vzdělání, ekonomické aktivity

Pro přehlednost jsem údaje získané na www stránkách Českého statistického úřadu zpracovala do níže uvedeného grafu. Z něj je patrné, že má Lukov ve srovnání s obcí Hvozdná o 2% vyšší počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a o 3% vyšší počet se základním vzděláním. Ve srovnání se statutárním městem Zlínem má Lukov o 4% nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a o 7% vyšší podíl obyvatel se základním vzděláním. Také podíl středoškolsky vzdělaného obyvatelstva je ve srovnání se Zlínem o 4% nižší.

Obr. 4 Srovnání vzdělanostní struktury obyvatel Lukova, Hvozdné a Zlína 2011

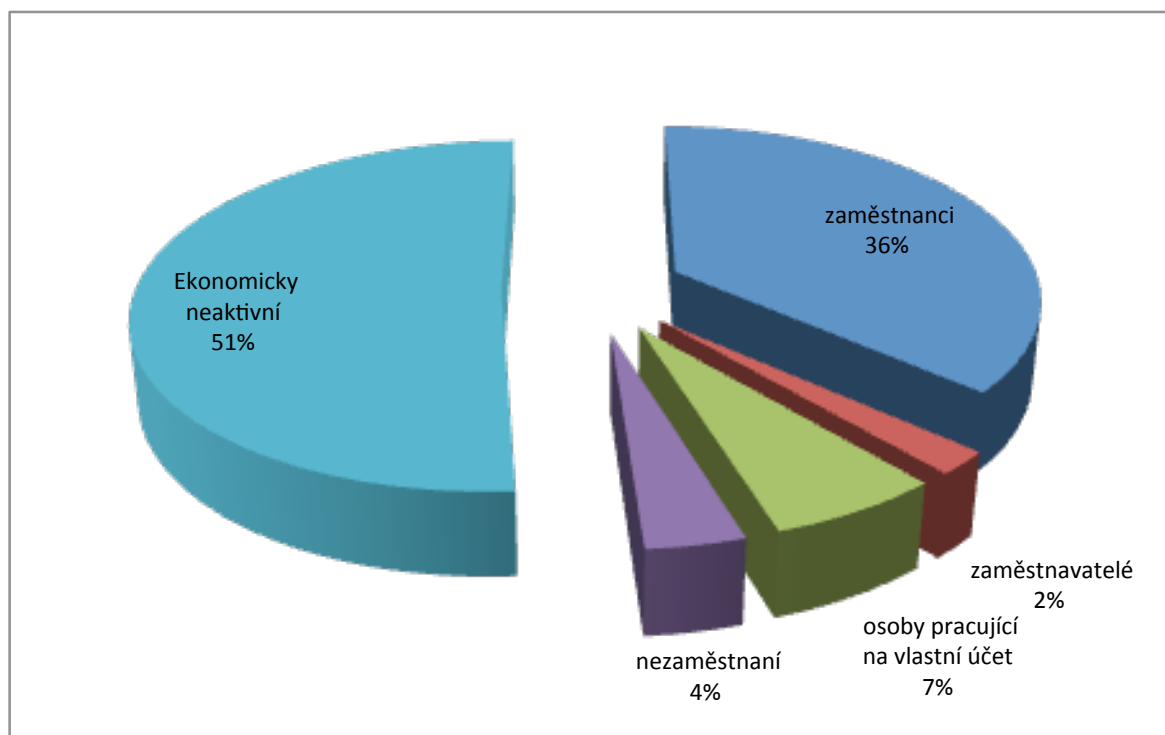

Zdroj: Český statistický úřad, © 2009-2012

Od roku 1991 vzrostl počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel z 64 na dnešních 205 (tj. o 320%), počet obyvatel s úplným středoškolským vzděláním rovněž stoupl od r. 1991 z 227 na dnešních 449 (tj. o 197%). Podíl obyvatelstva se základním vzděláním od r. 1991 klesl z 430 na dnešních 321 (tj. o 25%).

V závěru tohoto odstavce přikládám graf, který názorným způsobem dokládá, že více než polovina obyvatel obce (51 %) není ekonomicky aktivní a 1/3 obyvatel pracuje jako zaměstnanci.

Obr. 5 Obyvatelstvo Lukova podle ekonomické aktivity v roce 2011

Zdroj: Český statistický úřad, © 2009-2012

Analýza pohybu obyvatel

Dle územně analytických podkladů za obce České republiky ČSU dojíždělo do obce v r. 2010 269 pracovníků. Do zaměstnání mimo obec odjíždělo 360 obyvatel Lukova.

Počet žáků vyjíždějících do škol mimo Lukov bylo 194. Jeden žák do obce v r. 2010 dojížděl. (Český statistický úřad, © 2009-2012)

6.6 Bydlení

V Lukově převažuje bydlení v rodinných domech (376 domů) s formou osobního vlastnictví. Od r. 1900 bylo postaveno přes 240 domů. Dalším typem jsou bytové domy, které byly postaveny zejména v letech 1980 – 1995.

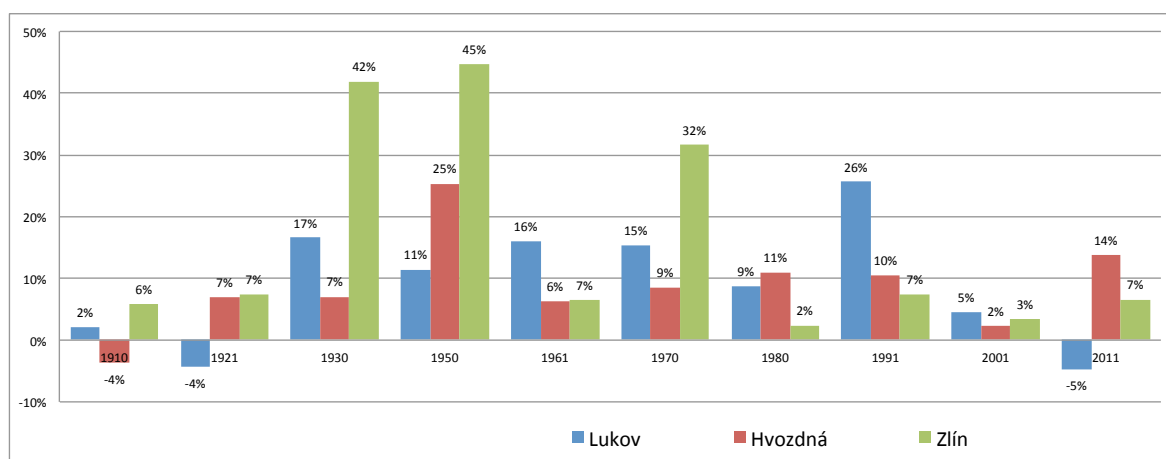
Tab. 3 Srovnání typu bydlení v roce 2011

Bydlení	Způsob užívání	Lukov	Hvozdná	Zlín
obydlenost bytu	obydlen trvale	484	392	30 313
	trvale neobydlen	.	.	.
druh domu	bytové domy	17	5	1 683
	rodinné domy	376	314	9 760
obydlenost domu	trvale obydlen	400	321	11 566
	trvale neobydlen	54	42	1 077

Zdroj: Český statistický úřad, © 2009-2012

Pro srovnání jsem vypracovala tabulku, která srovnává obce Lukov a Hvozdná se statuárním městem Zlínem. Celkový počet domů v Lukově je téměř o 19% vyšší než ve Hvozdné. Poměr bytových domů a rodinných domů je v Lukově 4,5 %, ve Hvozdné 1,5 %, kdežto ve Zlíně tento poměr dosahuje 17,5 %.

Obr. 6 Vývoj počtu obytných domů v letech 1910 – 2011 v %

Zdroj: Zlínsko, 2005, s. 447, 502; Historický lexikon obcí ČSSR 1869-2005, 2006, s. 700-701; Český statistický úřad, © 2009-2012

Z údajů výše uvedeného grafu, který jsem vypracovala, jsou patrné velké rozdíly mezi jednotlivými porovnávajícími obcemi. V letech 1930 – 1991 rostl počet domů v obci Lukově v rozmezí 9% – 26%. V posledních 20 letech však dochází ke snižování celkového počtu domů v Lukově. V období mezi lety 2001 a 2011 dokonce došlo k poklesu počtu domů o 5%. Obec Hvozdná vykazuje stabilní růst počtu domů v rozmezí 6% - 14% za sledovaná období. Rozvoj města Zlína byl silně ovlivněn předválečným rozvojem továren

Baťa ve 30 letech a následně poválečných rozvojem. Počet domů rostl o více než 40% za sledované období. Je nutné říci, že s ohledem na 2. světovou válku, jsou dostupné statistické údaje pouze z let 1930 a 1950.

Lukov se profiluje jako rezidenční zázemí krajského města a turistické letovisko. Navazujícími cíli obce proto bude nabídka bydlení od startovních bytů až po vilové stavby. Většina rodinných a bytových domů je vybavena technickou infrastrukturou (vodovod, kanalizace, plyn).

6.7 Památky

Nejvýznamnějšími památkami jsou:

- ✓ **Hrad Lukov** byl založen jako zeměpanský hrad a stál již v 2. polovině 13. století za posledních Přemyslovců. Později se Lukov objevuje mezi nejvýznamnějšími moravskými hrady vykoupnými markrabětem Karlem (pozdějším králem a císařem Karlem IV.) ze zástavní držby Šternberků. V r. 1362 již byli Šternberkové jeho vlastními držiteli. Hrad patřil k nejvýznamnějším na Moravě a po zkušenostech z válečných událostí v 15. století byl přeměněn v mohutnou pevnost. V r. 1724 koupil hrad hrabě Jan Bedřich Seilern. Seilernové drželi majetek až do r. 1945, avšak na Lukově se nezdržovali. Hrad ještě nějaký čas sloužil vrchnostenské správě, ale i ta byla postupně přemístěna. V 18. století byly do vsi postupně přeneseny všechny úřady a v letech 1786 – 1793 byl hrad definitivně opuštěn. (Zlínsko, 2005, s. 502)
- ✓ **Zámek Lešná.** Poblíž katastru obce se nachází zámek Lešná, jehož historie je úzce spojená s historií moravského hradu Lukova. Po opuštění hradu si Seilernové zvolili prostor pro stavbu nového sídla na dohled od původního hradu Lukova - Lešnou. V roce 1810 byl zámek dokončen. Následně byl v letech 1887 - 1891 přestavěn. (Zoo Lešná, 2012)
- ✓ **Kostel sv. Josefa** vytváří dominantu obce a jeho věž vyčnívá nad stromořadí kaštanů a lip, rostoucích podél hlavní průjezdní silnice. Má prostou empírovou architekturu, napodobující svou členitostí barokní prvky. Jeho základní kámen byl položen 25. srpna 1810. (Zoo Lešná, 2012)

Nejnavštěvovanější památkou v obci Lukově je hrad. Je s obcí spojen od jejího počátku až do současnosti. Ve středověku bylo lukovské panství významnou oblastí Moravy a

ovlivňovalo rozvoj a prosperitu regionu. Dalšími památkami jsou zejména Socha sv. Jana z Nepomuku, "Boží muka", Panský pivovar a Stará lesovna. (Zoo Lešná, 2012).

6.8 Kultura v Lukově

Kulturní a zájmové kroužky jsou provozovány v rámci obecního úřadu a základní školy. Jedná se zejména o:

- ✓ **Hrad.** Bohatá kulturní nabídka je spojená s hradem Lukovem – mezi nejatraktivnější a nejnavštěvovanější patří velké noční prohlídky se strašidly. Dále se zde konají víkendy se řemesly, atraktivitou je vypalování keramiky v peci postavené přímo na hradě. (Zoo Lešná, 2012)
- ✓ **Klub maminek** funguje pod záštitou Centra pro rodinu Zlín, o.s. Cílem klubu je působit na rodiny a pomoci jim k upevnění rodinných vztahů. V roce 2012 došlo k výraznému omezení financování ze strany centra pro rodinu Zlín. Proto část nákladů souvisejících s provozem klubu hradí obec. (Centrum pro rodinu Zlín, © 2007)
- ✓ **Obecní knihovna** sídlí v budově obecního úřadu. Knihovna v budově má dvě místnosti a je vybavena 2 počítači připojenými na internet pro uživatele a jednou stanicí pro práci knihovnice.
- ✓ **Víceúčelová budova Podhoran a.s.** Součástí tohoto objektu je prostorný víceúčelový sál s jevištěm. Zde se pravidelně konají různé kulturní a společenské akce, koncerty a konference.
- ✓ **Sportovní areál.** Areál se nachází v sousedství za hospodářským dvorem společnosti Podhoran Lukov a silnice III/ 49015 Lešná – Lukov. Jsou zde 2 tenisové kurty, víceúčelové a fotbalové hřiště. Travnaté hřiště je přes léto využíváno sdružením dobrovolných hasičů.
- ✓ **Lukovský zpravodaj** vydává obec Lukov. Tento lokální tisk sděluje zprávy o činnosti Rady a Zastupitelstva obce. Jsou zde rovněž uvedeny zprávy o událostech v obci, matrika, okénko pro spoluobčany z Domova pro seniory. Zpravodaj také informuje o změnách jízdních řádů autobusů.

6.9 Cestovní ruch

Lukov se svým hradem a krásným okolím je vyhledávaným letoviskem. Pro návštěvníky je připraveno kvalitní ubytování i stravovací služby. Prochází tudy několik turistických tras.

Pro milovníky přírody je připravena naučná stezka vedoucí od hájenky Růžová až po kopec Ondřejovsko (631 m), na které si prohlédnou skaliska Králky, pasekářské usedlosti nebo lokality se vzácnou florou i faunou. V areálu hradu je vybudována naučná stezka o historii a stavebním vývoji hradu Lukova.

V rámci obce je k dispozici toto **ubytování**:

- ✓ *Hotel Tuskulum* je jedinečný nejen svým vzhledem, ale i svou historií. Zámeček v tyrolském slohu se nachází v prostředí překrásného anglického parku. V loňském a letošním roce je hotel provozován s ohledem na probíhající finanční a hospodářskou krizi ve speciálním prázdninovém provozu. (Lukov, © 2010, 2012)
- ✓ *Panský Pivovar* je ubytovací penzion hotelového typu, v přízemí je restaurace s jídelnou a vinárnou.

Cyklostezky

Současná cykloturistická síť spojuje Lukov se stávajícími místními komunikacemi Štípou, Hvozdnou na jihovýchodní straně a Vlčkovou, Rusavu a Držkovou na severní straně. Tyto stezky jsou vyhledávány cyklisty z širokého okolí.

Ve výhledu je plánována výstavba cyklostezky podél hlavní silnice do Fryštáku.

Turistické cíle v blízkém okolí

Dalšími vyhledávanými turistickými cíli v Lukově a jeho okolí jsou zejména Přírodní památka Králky, ZOO Lešná, Poutní chrám Narození P. Marie ve Štípě a Větrný mlýn Větrák.

6.10 Sociální sféra

Hlavním zařízením v obci zaměřeným na poskytování sociálních služeb je Domov pro seniory Lukov (dále DS). Jeho zřizovatelem a vlastníkem je Zlínský kraj. Součástí zařízení jsou rovněž společenská místnost, vnitřní atrium s fontánou, kavárna, kadeřnictví, ordinace zubního lékaře, rehabilitační oddělení a také kaple. (Domov pro seniory Lukov, 2012)

Obec Lukov poskytuje rovněž formou pronájmu sociální bydlení pro občany v hmotné nouzi. Tato forma sociální politiky je poskytována pouze po nezbytně nutnou dobu.

Ostatní typy sociálních služeb obec neposkytuje. Tyto služby jsou dostupné v blízkém Zlíně.

6.11 Vybavenost obce

6.11.1 Občanská vybavenost

Mezi základní **občanskou vybavenost** obce patří:

- ✓ **Lékárna, praktický a zubní lékař.** V budově ZD Podhoranu jsou provozována pracoviště soukromé lékárny, 1 ordinace praktického lékaře, 3 detašovaná pracoviště ordinace praktického lékaře pro dospělé a 1 pro děti a dorost. Dále je zde 1 ordinace zubního lékaře.
- ✓ **Mateřská školka.** Nabízí rodičům a jejich dětem moderní, činnostní vzdělávání. Školka disponuje dvěma třídami. Součástí školky je rovněž hřiště s umělým povrchem, pískovištěm, zahradním domkem, brouzdalištěm, hracími sestavami a bohatou výbavou pomůcek. Kapacita mateřské školy je 60 dětí.
- ✓ **Základní škola.** Zabezpečuje vzdělávání žáků prvního stupně ZŠ a zájmové vzdělávání. V pěti ročnících základní školy se může vzdělávat až 130 žáků. (Základní škola Lukov, 2012).
- ✓ **Obecní úřad** se nachází v centru obce v sousedství komunikace II/489. Úřední hodiny obecního úřadu jsou: pondělí 14-17 hodin, středa 8-17 hodin, pátek 8 - 12 hodin.
- ✓ **Pošta** se nachází v těsné blízkosti domu služeb a oproti obecnímu úřadu. Pošta má pracovní dobu od pondělka do pátku od 8.00 do 16.00 hod.
- ✓ **Veterinární ordinace.** Praxi vykonává 1 veterinární ordinace, která je vybavena standardním zákrokovým sálem.
- ✓ **Policie ČR.** V obci se nenachází obvodní oddělení. Nejbližším pracovištěm Policie České republiky je Obvodní oddělení Fryšták.

6.11.2 Technická vybavenost

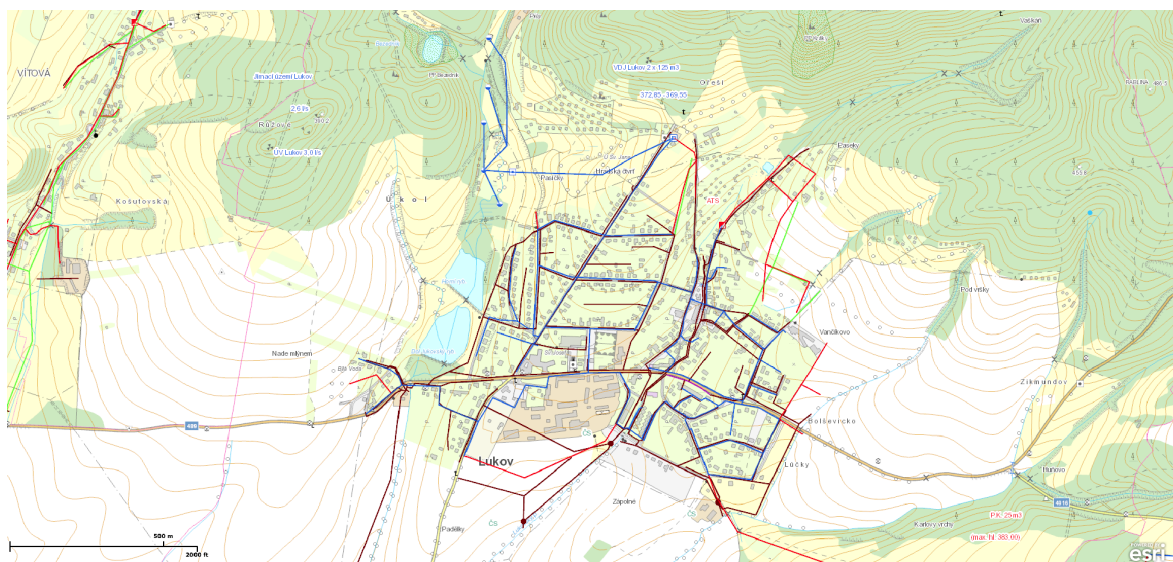
Mezi základní **technickou vybavenost** Lukova patří:

- ✓ **Plynovod.** Obec je plynofikována rozvody STL, VTL, plynovod a regulační stanice se na území obce nenacházejí. Další rozvojové projekty obce respektují současnou koncepci plynofikace. Nové rozvody budou rozšířeny do nových zastavitelných ploch v souladu s územním plánem.
- ✓ **Vodovod.** Rozvod pitné vody v obci je zajišťován společností Moravská vodárenská, a.s. Veřejný vodovod, byl postaven v roce 1975. Zdrojem vody jsou

studny při levém břehu Bělovodského potoka. V roce 2002 byla dokončena rekonstrukce sběrných potrubí a zprovozněn vrt pro zabezpečení dostatečné kapacity zdroje. Celková kapacita sběrných studní a vrtu je 5,43 l.s-1. V roce 2011 bylo realizováno propojení stávající rozvodné sítě na SV Zlín. Tím je zajištěn náhradní zdroj pitné vody pro Lukov. (Zlínský kraj, 2012)

- ✓ **Kanalizace.** V obci je síť jednotné kanalizační soustavy pokrývající cca 90 % obce. Samostatný systém má areál farmy ZD. Z hlediska nakládání s odpadními vodami je problematická chatová oblast severně nad obcí, kde povrchové vody a domovní splašky odtékají otevřenými rigoly. Kanalizace je rovněž ve správě společnosti Moravská vodárenská, a.s. Obecní čistírna odpadních vod byla vyřazena z provozu, v roce 1997, kdy byl vybudován kanalizační sběrač Lukov – čerpací stanice Z00 Lešná se zaústěním do kanalizace města Zlín s čištěním odpadních vod na ČOV Malenovice. Dle dokumentu Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Zlínského kraje bude nutné rekonstruovat starší kanalizační síť v délce 1550 m tak, aby splňovala požadavky současně platných technických norem. S odkanalizováním chatových oblastí není v dokumentu výhledově uvažováno.

Obr. 7 Vodovodní a kanalizační síť obce Lukova

Zdroj: Zlínský kraj, 2012

- ✓ **Elektrina.** Dodávka silové elektřiny je zajišťována distribuční soustavou, kterou provozuje EON Distribuce, a.s. vysokým napětím 22 kV a nízkým napětím 0,4 kV. Distribuční síť 0,4 kV je provozována jako paprsková.
- ✓ **Veřejné osvětlení, telekomunikace.** Obec provozuje síť veřejného osvětlení na cca 95% plochy. V Lukově jsou dostupné všechny mobilní telekomunikační sítě

operátorů. Po roce 1990 byly v obci rovněž realizovány kabelové rozvody Českého telecomu (dnes O2). (Zlínský kraj, 2012).

6.12 Doprava

Silniční síť. V současné době je obec dopravně napojena komunikací 2. třídy II/489 Fryšták - Lukov - Držková a komunikací 3. třídy III/ 49015 Lešná – Lukov. Tyto silnice umožňují obci dopravní spojení s krajským městem Zlínem, městy Fryštákem, Slušovicemi, Vsetínem a Valašským Meziříčím. Dle Generelu dopravy Zlínského kraje komunikace II/489 Fryšták – Lukov – Držková „nevyžaduje realizaci nákladných obchvatů a přeložek; předpokládá se snížení očekávaných výhledových intenzit dopravy, převedení velké části průjezdné dopravy na silniční tahy základní komunikační sítě a přeřazení na dominantní obslužnou funkci v území“.

Intenzita dopravy po stávající silniční síti odpovídá na komunikaci II/489 2340 automobilům za 24 hodin a komunikací 3. třídy III/ 49015 1590 automobilům za 24 hodin. V případě, že by nebyla dostavena rychlostní komunikace R 49 Fryšták – státní hranice je uvažováno v rámci generelu dopravy ZK s nárůstem intenzity dopravy do roku 2030 na komunikaci II/489 ve výši 3610 automobilů za 24 hodin a komunikací 3. třídy III/ 49015 2400 automobilů za 24 hodin což prezentuje nárůst ve výši 54%. Proto je nezbytné, aby došlo k dostavbě uvedené rychlostní komunikace.

Dálniční síť. Lukov se nachází severovýchodně od krajského města Zlína. Díky strategické poloze bude vzdálena necelých 5 km od napojení na budoucí rychlostní komunikaci R 49. Po jejím dokončení bude z obce, ale i ze Zlínského kraje, zajištěno dopravní spojení směrem na Prahu, Brno, Ostravu, Polsko, Slovensko a Rakousko. Vybudování rychlostní komunikace R 49 je rovněž prioritou Zlínského kraje. Proto je její výstavba zahrnuta do Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 – 2020.

Předpokládaná intenzita provozu R 49 v roce 2030 v katastru obce Lukova činí dle generelu dopravy ZK 14690 automobilů/ 24 hodin.

Letecká doprava. V současné době je letecká doprava zajišťována z letišť v Brně, Ostravě Bratislavě a Vídni. V budoucnosti bude Lukov letecky obsluhován z regionálního letiště Přerov Bochoř. Letiště v Přerově bude mít zásadní význam z hlediska dopravní dostupnosti

a zvyšování konkurenceschopnosti Lukova, Zlínského kraje a také celé střední Moravy. (Zlínský kraj, 2012)

6.13 Dopravní obslužnost

Obslužnost území je dána polohou obce. Autobusová doprava, zajišťující spojení Lukova s krajským městem je zajišťována těmito dopravci:

- ✓ ČSAD Vsetín a.s.,
- ✓ Karel Housa – Housacar,
- ✓ Veolia Transport Morava a.s.

Během pracovních dnů je zajištěno spojení do Zlína 29 autobusy. Jízdní řády jednotlivých autodopravců jsou koordinovány společností Koordinátor veřejné dopravy Zlínského kraje, s.r.o., která je zaměřena na koordinaci veřejné dopravy na území Zlínského kraje.

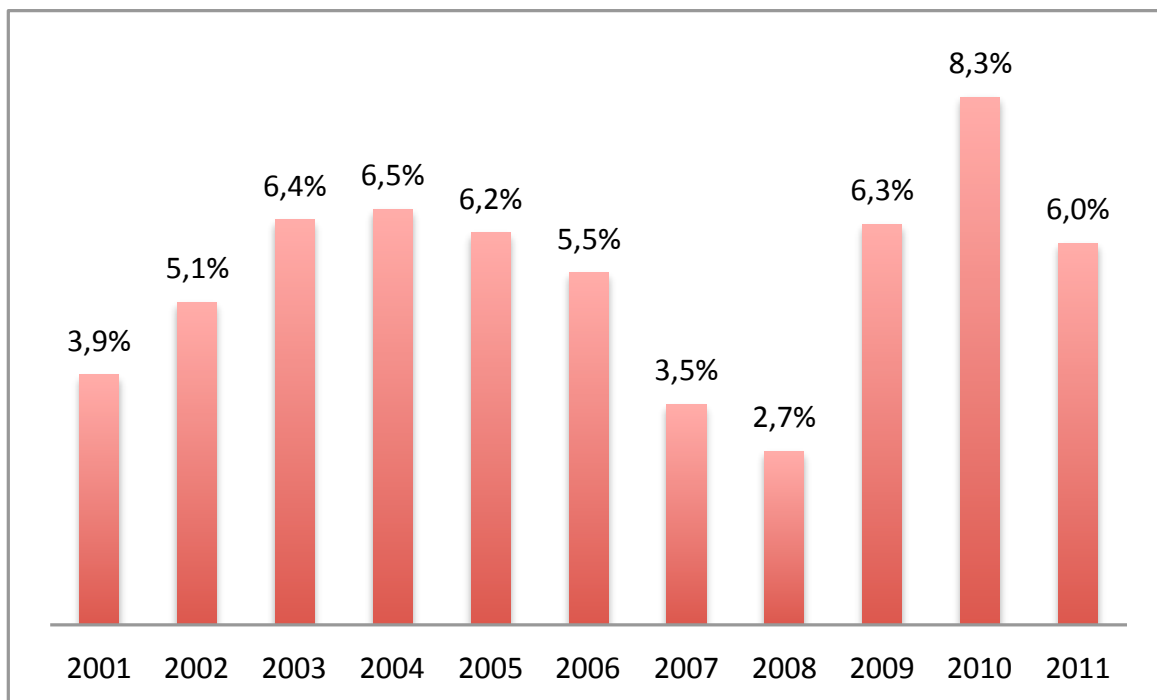
6.14 Trh práce

V minulosti bylo zdrojem obživy zemědělství s doplňkovou domácí výrobou dřevěných šindelů, lopat a lopatek. V obci byl panský dvůr, pivovar, palírna a parní pila. Na Bělovodském potoce byly 2 mlýny. (Zlínsko, 1995, s. 502)

Největším zaměstnavatelem v obci bylo a stále je zemědělské družstvo Podhoran a.s. s více než 200 zaměstnanci. Za ním následuje Domov pro seniory Lukov, p.o. s téměř 109 zaměstnanci. Dalšími významnými zaměstnavateli jsou obec se svými příspěvkovými organizacemi (23), Karop Lukov (12) a Tekom-P (10).

Na základě údajů z databáze Integrovaného portálu MPSV jsem vypracovala níže uvedený graf dokumentující vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2001-2011.

Obr. 8 Míra nezaměstnanosti v obci Lukově

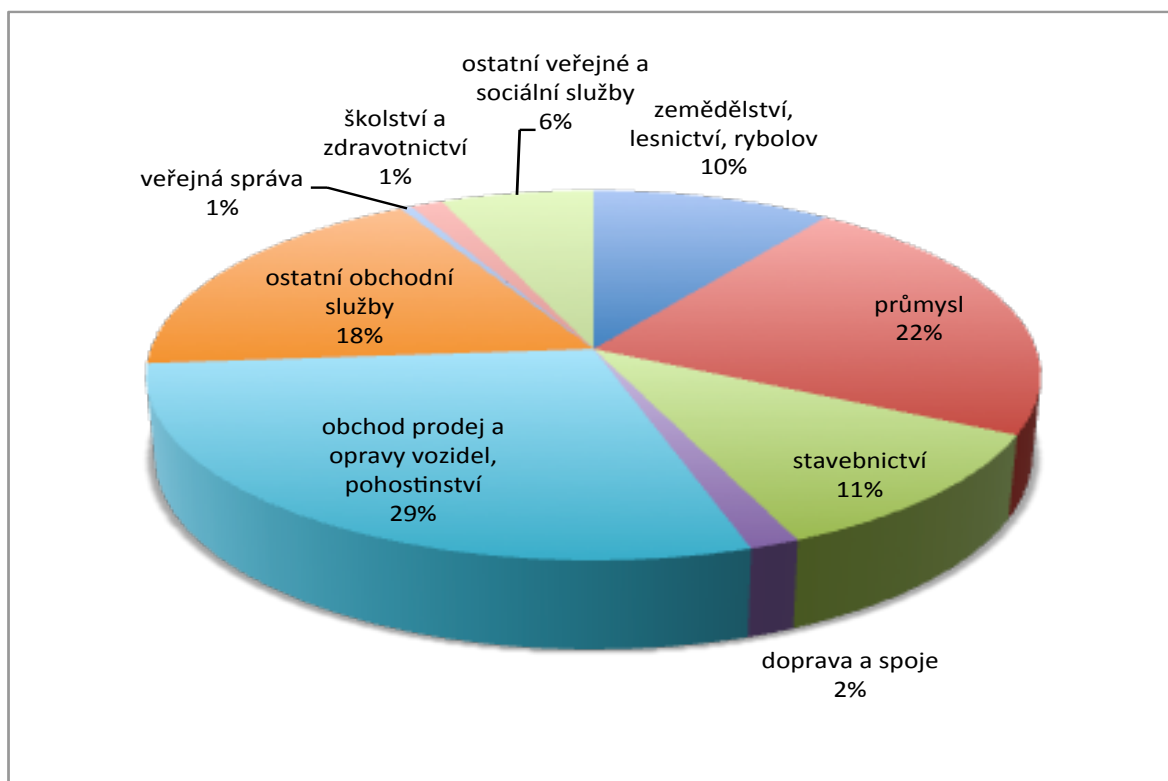
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2012

Z něj je patrné, že nejnižší nezaměstnanost ekonomicky aktivních obyvatel byla v r. 2008 (2,7%), nejvyšší pak v r. 2010 (8,3%). Ve srovnání s průměrnou hodnotou míry nezaměstnanosti Zlínského kraje za rok 2011 (9,4%) a ČR (8,6%) je situací na trhu práce v Lukově více než příznivá.

V blízké budoucnosti bude zaměstnanost v obci výrazně ovlivněna obsazením průmyslové zóny Lukov – jih a Strategické průmyslové zóny Holešov podnikatelskými subjekty.

V současnosti je ekonomicky aktivních 49,1 % obyvatel obce, což je v porovnání s rokem 2001 (43,8%) téměř 5 % nárůst. Nejvíce obyvatel, tj. 29,8 % , je zaměstnáno v průmyslu, naopak nejméně v oblasti dopravy a spojů. Z podkladů veřejné databáze ČSU jsem vypracovala níže uvedený graf, který přehledně charakterizuje rozložení zaměstnání obyvatel dle jednotlivých oborů. Největší podíl obyvatel pracuje ve službách (48 %) a v průmyslu (22 %).

Obr. 9 Zaměstnanost obyvatel Lukova dle oboru

Zdroj: Český statistický úřad, © 2009-2012

6.15 Zemědělství a průmysl

Největším zaměstnavatelem v obci je **PODHORAN LUKOV a.s.** Z dlouhodobého hlediska je počet zaměstnaných pracovníků nejnižší v historii. Tento trend souvisí se současnou ekonomickou krizí, nedořešenými náhradami členů družstva a poklesem počtu zakázek.

Dalším zaměstnavatelem, který stojí za zmínku je firma Tekom – P, s.r.o., která byla založena v roce 1994 a realizuje se ve stavebnictví a dřevozpracujícím průmyslu. Jejich hlavní náplní práce jsou kompletní dodávky střech a rekonstrukce historických objektů.

Na závěr uvádím firmu Karop, s.r.o., která zajišťuje servis osobních i dodávkových automobilů všech značek, pneuservis a odtahovou službu.

6.16 Samospráva obce Lukov

V rámci samosprávy obce působí:

- ✓ Rada obce (5 členů – ODS),

- ✓ Zastupitelstvo obce (15 členů – 8x ODS, 4x Nezávislí, 3x Úcta k životu),
- ✓ Obecní úřad (1 uvolněný starosta , 1 uvolněný místostarosta, 2 technickohospodářské pracovnice, 2 dělnické profese).

Obec je zřizovatelem 2 příspěvkových organizací. Jedná se o Základní školu Lukov, p.o. a Mateřskou školu Lukov p.o.. Obecní úřad dále zajišťuje provoz obecní knihovny a sběrného dvora.

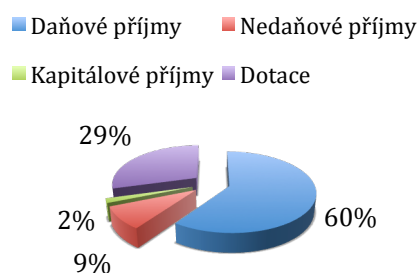
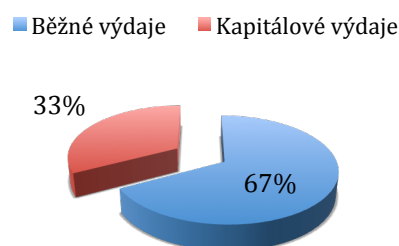
V rámci obce jsou zřízeny tyto komise:

- ✓ **Finanční výbor** – 3 členové. Výbor dohlíží nad hospodařením obce, navrhuje rozpočet obce, vyhlášky o místních poplatcích, investice obce.
- ✓ **Kontrolní výbor** – 3 členové. Výbor provádí kontrolní činnost pro ZO dle svého plánu, navrhuje další oblasti kontrolní činnosti.
- ✓ **Komise pro kulturu, školství a tělovýchovu** – 4 členové. Komise podává ZO a RO konkrétní návrhy v této oblasti a aktivně se podílí na jejich realizaci.
- ✓ **Technická komise** – 5 členů. Komise se vyjadřuje ke stavbám, stavebním úpravám a udržovacím pracím, provádí místní stavební šetření, navrhuje koncepční změny ÚPD.
- ✓ **Sociální komise** - 5 členů. Komise zajišťuje vyhledávání sociálně potřebných osob, návrhy opatření, posuzování žádostí o byty, jubilanty, sbor pro občanské záležitosti.
- ✓ **Komise pro životní prostředí** – 3 členové. Komise řeší podmínky od občanů ve vztahu k životnímu prostředí, navrhuje řešení a předkládá je k projednání Radě obce. (Lukov, ©2010, 2012)

6.17 Hospodaření obce

V roce 2010 měla obec příjmy ve výši 20,8 mil Kč, a výdaje ve výši 20,1 mil. Kč. Saldo rozpočtu bylo kladné. Níže uvádím grafické znázornění zdrojů příjmů obce a rozložení jejich výdajů. Z grafů je patrné, že hlavními zdroji příjmů obce jsou daňové příjmy (60%) a dotace (29%). Velkou část výdajů (67%) tvoří běžné výdaje.

Obr. 10 Příjmy a výdaje obce Lukova za rok 2010

PŘÍJMY OBCE LUKOV 2010**VÝDAJE OBCE LUKOV 2010**

Zdroj: Závěrečný účet obce Lukov, 2011

Ukazatel dluhové služby je plněn do 30%, což je známkou dobrého hospodaření obce. Obci se příjmy za rok 2010 mírně zvýšily a zároveň došlo k nárůstu dluhové služby o 0,43%. Pokud volíme způsob výpočtu dle algoritmu SIMU, je ukazatel dluhové služby ve výši 1,25%.

Ukazatel celkové likvidity je ve výši 5,03, odpovídá tomu, že je obec schopna uspokojit své krátkodobé závazky.

Pokud zhodnotím ukazatel celkové likvidity, obec za sledované období přesahuje kritickou hodnotu 1, a proto nemá problém dostát svým krátkodobým závazkům. Také ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům je v doporučené hranici do 25 %. Obec splňuje nastavená kritéria ze strany Ministerstva finanční ČR pro hospodaření obcí. (Závěrečný účet a rozvaha obce Lukova 2010; Aris web, 2012)

7 Charakteristika silných a slabých stránek obce Lukova

Mezi hlavní nástroje pro řízení a rozvoj obce Lukova patří rozpočet, rozpočtový výhled, program rozvoje obce a územní plán. Pro kvalifikované stanovení rozvojových aktivit dále popisují a hodnotím silné a slabé stránky obce. Hlavním podkladem pro zpracovanou charakteristiku silných a slabých stránek obce je výše uvedená socioekonomická analýza.

Poloha a vnější vztahy

silné stránky:

- ✓ velmi dobrá dostupnost krajského města
- ✓ výhodná poloha obce v rámci Zlínského kraje
- ✓ obec slouží jako nástupní brána do Hostýnských vrchů
- ✓ členství obce ve svazku obcí Regionu Zlínsko a mikroregionu Lukovské podhradí

slabé stránky:

- ✓ s ohledem na polohu obce dochází ke zvyšování intenzity tranzitní dopravy (objíždění Zlína z Holešova směrem na Vizovice)

Přírodní zdroje

silné stránky:

- ✓ v katastru obce je velký počet rybníků (4)
- ✓ velká vydatnost a kvalita podzemních zdrojů vody
- ✓ velký podíl lesních ploch

slabé stránky:

- ✓ poškozování lesních cest v souvislosti s těžbou dřeva
- ✓ výskyt zemědělských ploch ohrožených erozí přívalovými dešťovými srážkami
- ✓ absence půdy vysoké kvality

Životní prostředí

silné stránky:

- ✓ velmi vysoká kvalita životního prostředí, velký podíl lesních ploch
- ✓ dostatek zeleně v intravilánu obce
- ✓ v obci nejsou žádné významné znečišťovatele životního prostředí
- ✓ velký počet chráněných přírodních lokalit v katastrálním území obce (Bzová, Králky, Bezedník)
- ✓ evropsky významná území Natura 2000 (Vela a Ondřejovsko) se zachovalými přírodě blízkými porosty

- ✓ krajinný ráz území

slabé stránky:

- ✓ negativní vliv kovovýroby ZD Lukov na přilehlou obytnou zástavbu
- ✓ absence čištění odpadních vod chatových lokalit
- ✓ vliv rostoucí tranzitní nákladní dopravy na zvýšení prašnosti, hluku a emisí
- ✓ intenzivně využívané zemědělské plochy ohrožené vodní erozí

Obyvatelstvo

silné stránky:

- ✓ velmi dobrá dostupnost krajského města
- ✓ absence sociální segregace
- ✓ nízká kriminalita
- ✓ dostačující rozvoj bydlení s ohledem na počet obyvatel

slabé stránky:

- ✓ méně příznivá věková skladba obyvatel
- ✓ nízký přirozený přírůstek obyvatel

Bydlení

silné stránky:

- ✓ kvalitní terénní tvar a jižní orientace stavebních pozemků
- ✓ příznivá poloha v blízkosti krajského města a současně přírodní prostředí mimořádné kvality
- ✓ vysoká úroveň rekreačního zázemí
- ✓ dostupnost technické infrastruktury pro novou výstavbu

slabé stránky:

- ✓ stáří a energetická náročnost starší obytné zástavby
- ✓ minimum sociálního bydlení
- ✓ nedokončená struktura centra obce
- ✓ bariéra rozvoje bydlení jižním směrem
- ✓ pohyb nákladní dopravy centrem obce

Památky, cestovní ruch

silné stránky:

- ✓ vyhledávaná romantická zřícenina hradu Lukova

- ✓ významné pamětihodnosti v centru obce (Boží muka, socha sv. Jana z Nepomuku, kostel sv. Josefa)
- ✓ značení významných turistických cílů v obci
- ✓ velmi dobré podmínky pro cestovní ruch, rekreaci
- ✓ atraktivní krajina pro cyklistiku a turistiku, agroturistiku, hipoturistiku
- ✓ významné přírodní lokality evropského významu Natura 2000 se značenými turistickými stezkami, skalní útvar Králky
- ✓ sportovní areál s tenisovými kurty a fotbalovým hřištěm
- ✓ start rychlostní zkoušky Barum Czech Rally
- ✓ velký počet rekreačních objektů

slabé stránky:

- ✓ špatné podmínky pro koupání v místních rybnících
- ✓ nedostatečná úroveň služeb

Kultura v Lukově

silné stránky:

- ✓ bohatá kulturní nabídka na hradě Lukově
- ✓ dlouhodobě rozvinutý společenský život v obci
- ✓ existence zájmových sdružení pro volnočasové aktivity (klub maminek, knihovna, sportovní klub Lukov)
- ✓ tradiční společenské akce ve víceúčelové budově Podhoranu

slabé stránky:

- ✓ provozování zájmových sdružení a společenských akcí v budovách privátních vlastníků
- ✓ absence promítacího a divadelního sálu
- ✓ horší dostupnost navazujícího kulturního vyžití (limitovaný počet večerních a nočních autobusových spojů do krajského města)

Sociální sféra

silné stránky:

- ✓ sociální byty ve vlastnictví obce
- ✓ domov pro seniory
- ✓ absence sociálně vyloučených skupin

slabé stránky:

- ✓ nepříznivé migrační saldo

- ✓ vysoký věkový průměr obyvatel

Vybavenost obce

silné stránky:

- ✓ komplexní zasíťování obce technickou infrastrukturou (vodovod, kanalizace, plynovod)
- ✓ v obci je dostupná základní občanská vybavenost

slabé stránky:

- ✓ možné znečištění podzemních vod v důsledku znečištění odpadních vod rozsáhlých chatových osad
- ✓ omezená dostupnost služeb pro některé okrajové části obce

Doprava, dopravní obslužnost

silné stránky:

- ✓ výhodná poloha obce v blízkosti budoucí rychlostní komunikace R 49
- ✓ dobré spojení obce s krajským městem
- ✓ existence kvalitních zpevněných lesních cest umožňující rozvoj cykloturistiky

slabé stránky:

- ✓ nižší kvalita stávajících komunikací II. a III. třídy
- ✓ nárůst intenzity nákladní dopravy

Trh práce

silné stránky:

- ✓ tradiční zemědělská a kovoobráběcí výroba a největší zaměstnavatel v obci ZD Podhoran
- ✓ dostupnost práce v krajském městě
- ✓ podpora vzniku malých firem v průmyslové zóně

slabé stránky:

- ✓ útlum tradiční zemědělské a živočišné výroby
- ✓ doposud nerealizovaná reforma družstva
- ✓ růst nezaměstnanosti

Zemědělství a průmysl

silné stránky:

- ✓ dobré podmínky pro ekologické zemědělství

- ✓ pastevní chov hospodářských zvířat (kozy, ovce) na méně hodnotných zemědělských plochách
- ✓ výhodné situování obce v blízkosti rychlostní komunikace R49
- ✓ založení a postupné obsazování průmyslové zóny
- ✓ tradiční kovovýroba v místním zemědělském družstvu

slabé stránky:

- ✓ útlum tradiční zemědělské a živočišné výroby
- ✓ nízký potenciál podnikajících subjektů

Samospráva obce a její hospodaření**silné stránky:**

- ✓ současné složení zastupitelstva umožňuje realizovat plynulý rozvoj obce
- ✓ předpoklady pro úspěšný rozvoj obce
- ✓ zajištění a financování rozvojových projektů obce bez dramatického nárůstu ukazatele dluhové služby
- ✓ bezproblémový rozpočet obce

slabé stránky:

- ✓ menší angažovanost samosprávy na kulturním vyžití obce

Ve své práci budu dále hodnotit silné a slabé stránky obce Lukova v souvislosti s analýzou koncepce rozvoje obce v jednotlivých oblastech Programu rozvoje obce Lukova na léta 2011 – 2014. Pro správné vyhodnocení problémových oblastí rozvoje obce dále uvádím souhrn hlavních silných a slabých stránek Lukova.

7.1 Hlavní silné stránky Lukova

- ✓ velmi vysoká kvalita životního prostředí, velký podíl lesních ploch
- ✓ velký počet chráněných přírodních lokalit v katastrálním území obce
- ✓ dostatek zeleně v intravilánu obce
- ✓ atraktivní krajina pro cyklistiku a turistiku, agroturistiku, hipoturistiku
- ✓ nadprůměrný počet kulturních a turistických cílů
- ✓ v obci nejsou žádné významné znečišťovatele životního prostředí
- ✓ velmi dobrá dostupnost krajského města
- ✓ výhodná poloha obce v blízkosti budoucí rychlostní komunikace R 49
- ✓ komplexní zasíťování obce technickou infrastrukturou pro stávající a novou výstavbu

- ✓ absence sociální segregace, nízká kriminalita
- ✓ dlouhodobě rozvinutý kulturní život v obci

7.2 Hlavní slabé stránky Lukova

- ✓ snížená schopnost zadržování povrchových vod obdělávaných ploch
- ✓ negativní vliv kovovýroby ZD Lukov na přilehlou obytnou zástavbu
- ✓ vliv rostoucí tranzitní nákladní dopravy na zvýšení prašnosti, hluku a emisí
- ✓ možné znečištění podzemních vod v důsledku znečištění odpadních vod rozsáhlých chatových osad
- ✓ méně příznivá věková skladba obyvatel, nízký přirozený přírůstek obyvatel
- ✓ útlum tradiční zemědělské a živočišné výroby
- ✓ nedokončená struktura centra obce
- ✓ bariéra rozvoje centra jižním směrem

8 Analýza koncepce rozvoje obce Lukova

8.1 Program rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014

V následující části budu popisovat a rozebírat jednotlivé části „Programu rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014“, který vzalo na vědomí zastupitelstvo obce Lukova dne 23.3.2011. Závěry tohoto dokumentu byly rovněž promítnuty do územního plánu obce formou opatření obecné povahy č. 1/2011, který schválilo zastupitelstvo obce Lukova 14.12.2011.

Program rozvoje v úvodu popisuje stávající stav obce z hlediska základní občanské vybavenosti, infrastruktury, situování obce a jejího společenského života. V textu je dále poukázáno na nepříznivý demografický vývoj, stárnutí obyvatel a postupné snižování počtu nově narozených dětí.

Celková vize obce spočívá ve stabilizaci počtu obyvatel v příštích 10-ti letech a ve vytváření podmínek pro 2 000 obyvatel a mladou generaci.

Hlavními očekáváními uvedené vize jsou:

- ✓ optimální využití veřejně prospěšných staveb,
- ✓ zvýšení počtu žáků místní základní školy,
- ✓ nárůst počtu zákazníků místních poskytovatelů služeb a občanské vybavenosti,
- ✓ oživení kulturního a společenského života,
- ✓ vyšší daňové příjmy obce.

Dle mého názoru jde stanovená vize správným cílem. Obec se bude muset zaměřit na mladé perspektivní obyvatele, kteří mohou změnit nepříznivý demografický vývoj daný stárnutím obyvatelstva a existencí velkého domova pro seniory.

Program rozvoje obce Lukova se zaměřuje na tyto oblasti:

- ✓ péče o životní prostředí,
- ✓ informovanost, osvěta, kulturní, společenské a sportovní vyžití občanů,
- ✓ výstavba obce.

Oblast péče o životní prostředí

Tato oblast se omezuje zejména na udržovací práce. Jsou navrhována tato opatření:

- ✓ Pravidelně udržovat veřejná prostranství, zeleň v obci a pečovat o významné památné stromy a stromořadí.
- ✓ Řádně udržovat objekty v majetku obce, veřejné osvětlení, hřbitov, dětská hřiště, místní komunikace, chodníky atd.
- ✓ Připomínat vlastníkům pozemků v zastavěné části obce jejich povinnost udržovat trvalé travní porosty alespoň 2x ročně.
- ✓ Průběžně hodnotit stav životního prostředí obce a dodržování obecně závazných vyhlášek týkajících se životního prostředí.
- ✓ Jednat s majiteli zanedbaných staveb, aby je opravili a řádně udržovali.
- ✓ Likvidovat nepovolené a černé skládky, zjišťovat jejich původce a ukládat postihy.
- ✓ Dbát na dodržování veřejného pořádku, jednat s jeho narušiteli a přijímat nápravná opatření.
- ✓ Požadovat po provozovatelích inženýrských sítí řádnou údržbu zařízení a plynulost jejich provozu.
- ✓ Vytvářet organizační podmínky pro zaměstnávání nezaměstnaných občanů Lukova, kteří budou mít povinnost odpracovat stanovené množství hodin na veřejně prospěšných pracích a získají finanční prostředky z Úřadu práce, za podmínky ekonomické přijatelnosti pro obec a kvalitně odváděné práce. (Program rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014, 2011)

Program rozvoje nezohledňuje podporu silných stránek obce, zejména pak důraz na kvalitu životního prostředí, podporu pastevního chovu a omezení rizik spojených s obsazováním průmyslové zóny a jeho vlivu na znečišťování životního prostředí.

Oblast informovanosti, osvěta, kulturní, společenské a sportovní vyžití občanů

Tato oblast podporuje kulturní a společenský život v obci. Jsou navrhována tato opatření:

- ✓ Pokračovat a rozvíjet provozování místní knihovny, vydávat Lukovský zpravodaj, usilovat o prezentaci obce v regionálních novinách, podporovat vedení obecní kroniky, aktualizovat a inovovat webové stránky obce.

- ✓ Dbát na dodržování lidových tradic v obci, spolupracovat s neziskovými organizacemi, zabývajících se osvětou, kulturními, společenskými a sportovními akcemi v obci, dávat náměty pro jejich činnost.
- ✓ Podporovat neziskové organizace finančními prostředky z rozpočtu obce k zajištění jejich činnosti. Výše prostředků bude odvislá od možností obecního rozpočtu a předloženého programu organizace.
- ✓ Spolupracovat s Domovem pro seniory, pořádat besedy se seniory za účasti vedoucích představitelů obce a podporovat místní klub důchodců. (Program rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014, 2011)

Uvedené aktivity z velké části zohledňují rozvoj silných stránek těchto oblastí. Podpora místních zájmových sdružení (klub maminek, místní knihovna, sbor dobrovolných hasičů) a příspěvky obce na udržovací práce hradu Lukova posilují její image a vedou ve svém důsledku k dalšímu zvyšování její prestiže.

Oblast výstavby obce do roku 2014

Tato oblast navazuje na nově schválený územní plán a navrhuje jednotlivá opatření vedoucí k dalšímu rozvoji obce do r. 2014. Jsou navrhována tato opatření:

- ✓ **Dokončení základní technické vybavenosti obce** spočívající ve výstavbě asfaltové komunikace v lokalitách K Lůčkám, Lůčky, Pastyřica a Slatiny. Délka komunikace bude 280 m, šířka 4,5 m. Dalším cílem obce bude dokončení technické infrastruktury v lokalitě Nade Mlýnem pro výstavbu 31 rodinných domů. Dokument odhaduje náklady nutné k dokončení ve výši 7 mil. Kč. Ty budou hrazeny z části podílu budoucích vlastníků pozemků a výnosu z prodeje stavebních parcel, které jsou nyní ve vlastnictví obce.
- ✓ **Rozvoj průmyslové zóny.** Zde je navrhováno realizovat rozvoj I. etapy zóny (cca 30 tis. m²). Náklady na vybudování technické infrastruktury budou hrazeny z výnosu prodeje obecních pozemků.
- ✓ **Realizace investičních akcí podmíněná získáním dotací** z operačních programů EU. Zde jsou navrhovány projekty vedoucí ke snížení energetické náročnosti budov (budovy školy a obecního úřadu), dokončení „Centra volnočasových aktivit“, realizace úpravy křižovatky „U Boží muky“, sportovní areál, revitalizace koupání na Bělovodském rybníku a Odpadové centrum Lukovské podhradí. Za zmínku rozhodně stojí poslední uvedená aktivita. Odpadové centrum má sloužit ke sběru,

svozu a třídění odpadů obcím v mikroregionu Lukovské podhradí. (Program rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014, 2011)

S ohledem na časově omezený horizont (rok 2014) jsou navrhovaná opatření reálná. Opatření podmíněná získáním dotace jsou spíše rozvíjena jako varianty dle možností a podmínek vyhlášených výzev jednotlivých dotačních programů. S ohledem na úspěšnost obce při získávání dotací z Regionálního operačního programu bude nutné stanovit priority jednotlivých akcí. U projektu „Odpadové centrum Lukovské podhradí“ shledávám jako nutné provést podrobnou ekonomickou analýzu, která vyhodnotí efektivitu budoucího provozu. Sběr a třídění odpadů je již dnes v obci zajišťováno Technickými službami Zlín. Rovněž považuji za vhodné projednat vznik takto rozsáhlého sběrného dvora s obyvateli Lukova.

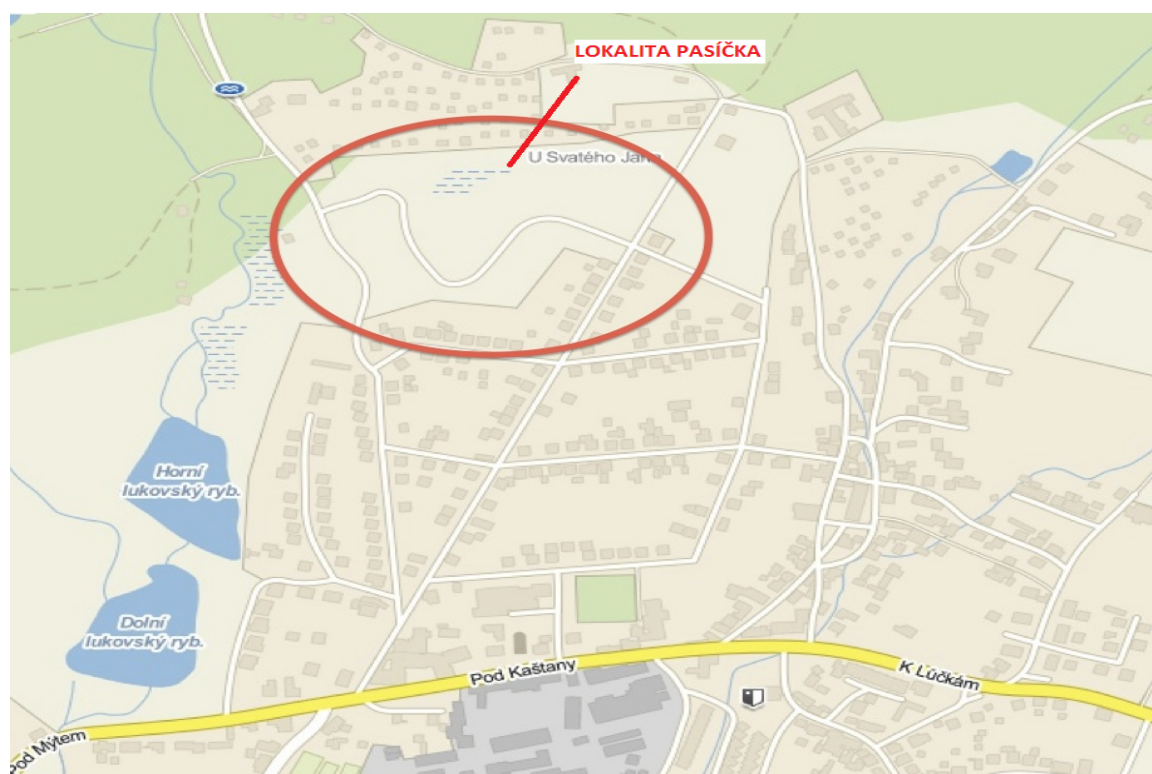
Oblast výstavby obce po roce 2014

Tato oblast navrhuje opatření k dalšímu rozvoji obce po r. 2014. Jsou navrhována tato opatření:

- ✓ ***Příprava technické vybavenosti pro výstavbu rodinných domů v lokalitě Pasička.*** Tato část obce je ve smíšeném vlastnictví obce (18 tis. m²) a soukromých vlastníků (47 tis. m²)
- ✓ ***Přístavba požární zbrojnice a veřejně prospěšná stavba*** za účelem rozšíření nabídky malometrážních startovacích bytů v majetku obce. Veřejně prospěšná stavba vychází z průzkumu spokojenosti obyvatel z r. 2008. „V novém územním plánu obce je pozemek u Lesního úřadu navržen pro veřejně prospěšnou stavbu. Pozemek může sloužit např. jako odpočinková zóna pro Domov pro seniory nebo pro bytový dům pro startovací malometrážní byty případně i pro penzion pro seniory.“
- ✓ ***Víceúčelová budova OZD Podhoranu.*** Tato budova je ve vlastnictví ZD Podhoranu Lukov, ve které je možný krátkodobý (i dlouhodobý) pronájem sálu s kapacitou až 620 míst k sezení. Sál je vhodný pro pořádání kongresů, plesů, kulturních vystoupení, svatebních hostin. S ohledem na nadměrnou kapacitu tohoto zařízení je její provoz ztrátový. Proto se obec chce zaměřit na hledání optimálního využití víceúčelové budovy ke kulturnímu a společenskému životu občanů Lukova. (Program rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014)

Výše uvedený výčet plánovaných aktivit po r. 2014 nastiňuje vizi dlouhodobého rozvoje obce. Považuji za nutné zajistit dostatečnou informovanost obyvatel obce, a zejména politickou shodu na úrovni většiny členů zastupitelstva. V případě budování technické vybavenosti v lokalitě Pasíčka se bude jednat o rozvojovou plochu pro bydlení s problematickou dožívající chatovou kolonií. Obec by již nyní měla přistoupit k souvislé a řízené urbanizaci Pasíček.

Obr. 11 Situace širších vztahů obce Lukova

Zdroj: Mapy, 2012

Bilance příjmů a výdajů obce

Dle Programu rozvoje obce Lukova dosahují náklady na opravy, údržbu a investice ročně průměrně 4,5 mil. Kč. V těchto prostředcích nejsou zahrnuty výnosy z prodeje majetku obce a účelové investiční dotace ze strukturálních fondů EU. S ohledem na ukazatel celkové likvidity obce (5,03) je obec schopna navrhovaná opatření realizovat. Plán je sestaven s nízkou mírou rizika. Musím však upozornit na úskalí plynoucí z pořízování nového majetku obce. To může do budoucna neúměrně zatížit její rozpočet mandatorními výdaji.

8.2 Územní plán

V rámci analýzy koncepce rozvoje Lukova jsem shromáždila podklady související se zákonným rámcem plánování rozvoje obce – územním plánem. Ten musí respektovat zejména tyto dokumenty:

- ✓ Politika územního rozvoje ČR 2008, která byla schválena usnesením vlády č. 929 ze dne 20.7.2009,
- ✓ Zásady územního rozvoje Zlínského kraje jako opatření obecné povahy, které byly schváleny zastupitelstvem Zlínského kraje dne 10. 9. 2008 usnesením č. 0761/Z23/08 (účinnost 23. 10. 2008).

Část katastru obce je zahrnuta do rozvojové oblasti republikového významu OB 9 s cílem „podporovat kapacitní dopravní napojení této oblasti na významné vnitrostátní silniční a železniční tahy a na Slovensko, podporovat přednostně rozvoj hospodářských a sociálních aktivit v prostoru Zlín – Otrokovice a v území Fryšták a Holešov, v přírodě citlivém území Zlín – Vizovice věnovat zvláštní pozornost územně technickým a územně funkčním limitům rozvoje.“ (Zásady územního rozvoje ZK, 2008, s. 4)

V dokumentu Zásady územního rozvoje, které vydalo Zastupitelstvo Zlínského kraje dne 10. 9. 2008 usnesením č. 0761/Z23/08 , je dále jižní část katastrálního území zahrnuta do koridoru rychlostní silnice mezinárodního významu R 49 s cílem „napojit kraj a krajské město prostřednictvím R 49 a R 55 na VI.B větev TEMMK (ČR; D1 –Hulín) a na VI. větev TEMMK (SR; D1 – Púchov) a nadřazenou silniční síť ČR a sousedního SR“ (Zásady územního rozvoje ZK, 2008, s. 9). Pro tuto rychlostní komunikaci je vymezen koridor veřejně prospěšné stavby.

Na části území se rovněž nachází plocha skladebných prvků regionálního územního systému ekologické stability (PU 111 Vela) a regionální biokoridor (PU168 Vela – Solisko a PU 169 Vela – RK 1588). Krajinný typ je definován jako krajina lesní harmonická (blízká krajinně zemědělské harmonické, výrazné zastoupení lesa, nízký podíl produkčního zemědělství, rozptýlená zástavba). (Zásady územního rozvoje ZK, 2008, s. 30).

Zásady územního rozvoje Zlínského kraje jsou územním plánem velkého územního celku ve smyslu zákona 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu. Vydáním těchto zásad platí povinnost pro obec Lukov zpracovat záměry do územního plánu obce.

Původní územní plán obce byl schválen zastupitelstvem obce Lukova 13.9.2000. Byl vypracován v souladu s platným územním plánem VÚC Zlínské sídelní regionální aglomerace ve znění změn č. 1 a 2. Do roku 2009 byly schváleny postupně tyto změny:

- ✓ změna č. 1 (06.2002), která řešila 12 samostatných lokalit a změnu jejich funkčního využití převážně jako plochy rezervní a pro výstavbu rodinných domů,
- ✓ změna č. 2 (10.2002), která řešila 4 samostatné lokality za účelem změny jejich funkčního využití pro stavbu rodinných domů, dostavby Domova pro seniory Lukov, zařazení ploch v lokalitě Zápolná pro cykloturistickou stezku,
- ✓ změna č. 3 (8.2006), která zejména řešila vymezení dopravní plochy pro rychlostní komunikaci R 49 a změna koncepce ploch původně určených pro rozvoj hotelu Tuskulum na plochy určené pro bydlení,
- ✓ změna č. 4 (11.2009), která řešila změnu funkčního využití území v jižní části obce v souvislosti se schválenými Zásadami územního rozvoje Zlínského kraje. Původní záměr ploch pro bydlení byl s ohledem na blízkost vedení komunikace R 49 nahrazen plochou pro výrobu, služby, sklady a objektů technické vybavenosti. (Změny č. 1 – 4 Územního plánu Lukov, 2000).

Schválením Politiky územního rozvoje ČR 2008, Zásad územního rozvoje Zlínského kraje a nabytím účinnosti nového stavebního zákona (183/2006 Sb.) bylo nutné uvést schválenou a platnou verzi územního plánu do souladu s těmito dokumenty. Proto obec Lukov zajistila vypracování nového územního plánu, kterým byly zohledněny uvedené dokumenty a zákony. Při jeho pořízení byly zpracovatelem rovněž respektovány rozhodující strategické dokumenty Zlínského kraje (např. generel dopravy). Zásadními opatřeními plynoucími z nového územního plánu jsou:

- ✓ koridor pro rychlostní komunikaci R 49,
- ✓ umožnění rozšíření ZOO Lešná směrem ke komunikaci R 49,
- ✓ plochy pro realizaci cyklostezek (směr Lešná a Fryšták),
- ✓ plochy pro biokoridory a biocentra,
- ✓ redukce počtu nových rodinných domů o 42% (ze 133 na 77 domů),
- ✓ požadavky na koordinaci územních plánů sousedících katastrálních území.

(Územní plán Lukov, 2011, odůvodnění řešení)

Schválením územního plánu byly dodrženy veškeré požadavky plynoucí z Politiky územního rozvoje ČR 2008 a Zásad územního rozvoje Zlínského kraje. Nedostatkem územního plánu je, že nenavrhuje území vhodná k vypracování regulačního plánu.

9 Návrh dalších možností rozvoje obce

V poslední části mé práce souhrnně vyhodnotím navrhovaná opatření územního plánu ve vztahu k Programu rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014. Rovněž navrhu další možnosti rozvoje obce.

Souhrnné hodnocení

Po prostudování nového územního plánu jsem názoru, že není v rozporu s Programem rozvoje obce Lukova v letech 2011-2014. Realizace opatření, která jsou v Programu rozvoje uvedena, jsou z hlediska územního plánu možná. Hodnotím-li oba dokumenty s Rozborem udržitelného rozvoje území SO ORP Zlín (aktualizace 2010) pak konstatuji, že územní plán i Program rozvoje zvyšují již tak kladné hodnocení jednotlivých pilířů (environmentální, ekonomický a sociodemografický) a vedou ke zmírnění slabých stránek obce.

Pro návrh opatření rozvoje Lukova je nutné rovněž přihlédnout k typu území, ve kterém se obec nachází. Obec musí dbát na kvalitní architekturu a její soulad s krajinným rázem území. K tomu nejsou v dostatečné míře využívány všechny zákonné možnosti. Proto doporučuji v zájmu zachování krajinného rázu obce rozpracovat podrobnou regulaci rozvojových území, zejména pak průmyslovou zónu, lokalitu budoucího rezidenčního bydlení Pasička a především zabránění nekontrolovatelné přeměny dožívajících chatových oblastí na budovy určené pro trvalé bydlení.

Návrh dalšího rozvoje

Další rozvoj obce by měl směřovat k posílení jejích silných stránek a snížení slabých stránek obce. Proto dále uvádím 3 hlavní oblasti budoucího rozvoje obce.

Cestovní ruch

Dle portálu www.vychodni-morava.cz je nejnavštěvovanějším místem Zlínského regionu ZOO Lešná (500 tis. návštěvníků/rok), která je vzdálená 3,5 km. Ta je navštěvována především návštěvníky z jiných krajů a okresů. Odhaduji, že cca 20 % návštěvníků ZOO tranzitně projíždí obcí. Proto navrhuji tato další opatření:

- ✓ kooperace se ZOO Lešná, nabídka sekundárního (doplňkového) programu,
- ✓ podpora nabízených služeb v oblasti cestovního ruchu,

- ✓ propagace Lukova jako turistického letoviska,
- ✓ užší spolupráce a podpora při propagaci hradu Lukova, participace na druhotných službách,
- ✓ usilovat o zařazení Lukova do generelu dopravy ZK v oblasti bezmotorové dopravy,
- ✓ zapojení obce do aktivit souvisejících s hipoturistikou, agroturistikou.

Cílená urbanizace

Lukov má jedinečnou terénní konfiguraci. Pole a louky jsou střídány smíšenými lesy. Rozvoj obce byl od 1/2 70. let uvážlivě řízen. Obec by měla aktivněji regulovat výstavbu pro bydlení, rekreaci a rodící se průmyslovou zónu. Jen tak bude možné zachovat tvar sídla, kvalitní architekturu a zamezit nahodilému růstu obce. Proto navrhuji tato další opatření:

- ✓ rozvoj jižního území obce vč. otevření a zprůjezdnění části areálu ZD Podhoran Lukov pro pěší a bezmotorovou dopravu,
- ✓ minimalizace dopadů stavby rychlostní komunikace R 49 (hluk, vzhled),
- ✓ důsledné využívání legislativních nástrojů pro regulaci významných lokalit Lukova (zejména Pasička, průmyslová zóna, chatové oblasti),
- ✓ zapojení historických budov do obrazu obce,
- ✓ podpora moderní architektury.

Rozvoj podnikání

Využití pozemků ve vlastnictví obce jižní části území, které sousedí s budoucí komunikací R 49 pro účely podnikání je optimální a výhodné. Je žádoucí, aby obec při obsazování průmyslové zóny regulovala typ podnikání, zejména zpracování místních surovin, řemeslnou výrobu apod. Část území zóny (2. etapa) by měla být rezervována vhodného pro nadregionálního investora, který nabídne práci mladým vzdělaným lidem. Pro tento pilíř dále navrhuji tato opatření:

- ✓ obsazování průmyslové zóny kvalitními investory,
- ✓ podpora živností souvisejících s cestovním ruchem,
- ✓ podpora služeb volnočasových aktivit.

- ✓ část průmyslové zóny obsadit investorem ze sféry aplikovaného výzkumu (např. UTB)

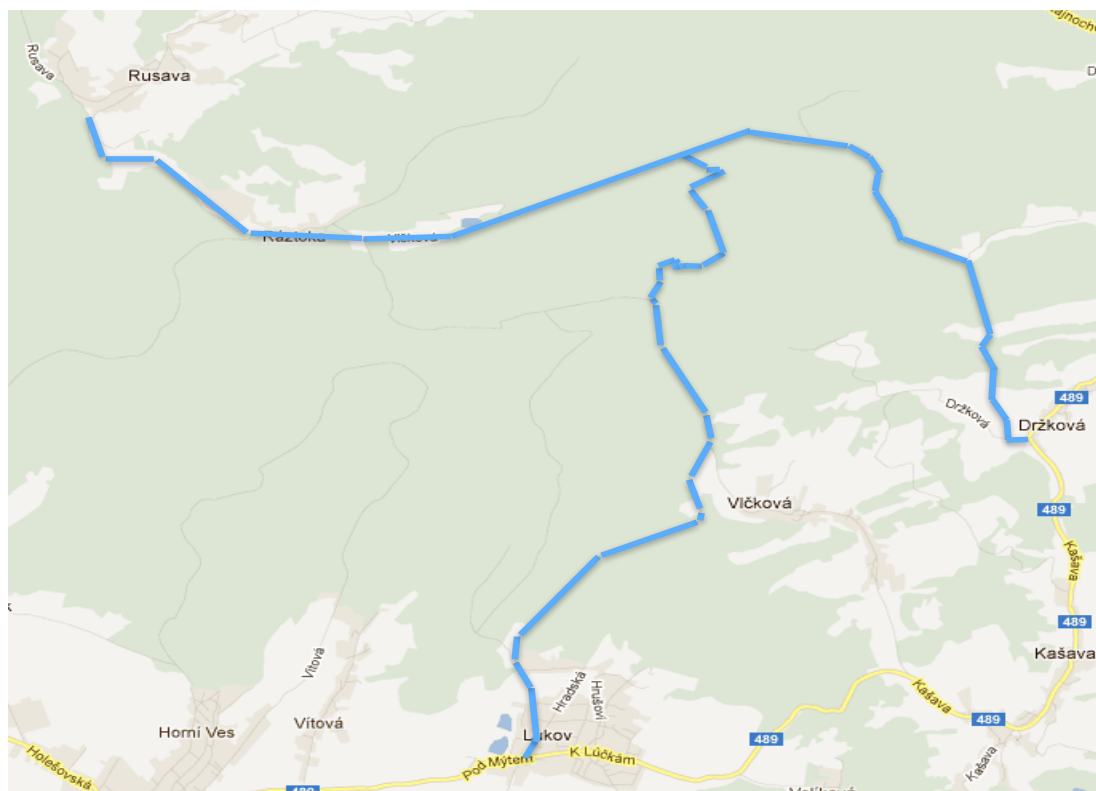
V závěru své práce se zaměřuji na konkrétní příklad rozvojové aktivity Lukova v oblasti cestovního ruchu (dále jen aktivita). Jedná se o vybudování cyklistické stezky z Lešné u Zlína do Lukova.

Cílem aktivity je zvýšení atraktivity a konkurenceschopnosti obce tak, aby podpořila a zvýraznila funkci Lukova jako letoviska – výchozího bodu pro vstup do Hostýnských vrchů. Aktivita povede ke zvýšení bezpečnosti bezmotorové dopravy na území obce. Předpokládám, že návštěvníci obce a přiléhajícího turistického cíle ZOO Lešná zvýší podíl bezmotorové dopravy což povede ke snížení exhalací z výfukových zplodin motorové dopravy. Cyklostezka rovněž zvýší obyvatelům obce dostupnost krajského města bezmotorovou dopravou.

Cílovou skupinou aktivity jsou pak mladé rodiny s dětmi, sportovci, návštěvníci regionu, obyvatelé Lukova. S ohledem na velké výškové převýšení nebude cyklostezka vhodná pro in-line brusle. Cyklostezka bude využívána především cyklisty a pěšími turisty.

Důvodem výstavby cyklostezky jsou především nárůst počtu cyklistů mířících přes Lukov do obcí Vlčková, Držková a Rusava. Lukov je výhodně napojen zpevněnou lesní cestou vedoucí na severozápadní okraj obce Vlčková a dále pak na sedlo Ráztoka, kde se lesní cesta rozděluje směrem na Držkovou a Rusavu. Do mapového podkladu jsem tuto navazující cyklostezku zakreslila.

Obr. 12 Stávající cyklotrasy

Zdroj: Mapy Google, © 2012

Smyslem aktivity je vybudování zpevněné asfaltové cyklostezky, která bude navazovat na dokončenou cyklostezku Zlín – Lešná. To povede ke zlepšení dostupnosti Lukova a Hostýnských vrchů pro turisty a cyklisty. Předpokládám, že denní návštěvnost v průběhu pracovního týdne bude cca 150 osob, o víkendu a ve dnech volna pak cca 400- 500 osob.

Trasu cyklostezky navrhuji ze západní strany ZOO Lešná (směrem k Fryštáku). Na severní straně zoologické zahrady, v katastru obce Lukova, se nacházejí pozemky, které se zahradou sousedí a jsou v majetku Pozemkového fondu České republiky a obce Lukova. S ohledem na další možný rozvoj ZOO je jisté, že se zahrada vč. souvisejícího zázemí bude rozvíjet v jižním území Lukova (směrem k rychlostní komunikaci R 49). Zde bude rovněž možné rozvíjet navazující služby poskytované návštěvníkům zoologické zahrady (parkoviště pro automobily, kola, restaurace, lanové centrum atd.). Cyklostezka následně povede podél místního potoka východně od silnice III/49015 Lešná – Lukov. Do intravilánu obce pak stezka vstoupí okrajem průmyslové zóny do ulice Vesník I.

V případě zajištění finančních prostředků ve výši 12 mil. Kč je možné zahájit projektovou přípravu aktivity. Vyřízení souvisejících majetkoprávních vztahů a souvisejících správních

rozhodnutí nutných k provedení cyklostezky bude dokončeno do r. 2013. Doba realizace stezky nepřesáhne 1 rok. Pro snížení vlivu bezmotorové dopravy v ulici Vesník I je žádoucí, aby část cyklotrasy vedla areálem ZD Podhoran.

V průběhu zpracování projektové dokumentace budou vytypovány lokality vhodné pro poskytování navazujících služeb pro turistiku a cykloturistiku. Jedná se především o služby v oblasti gastronomie, ubytování apod. Osobně preferuji 3 možné lokality:

- ✓ historická budova sýpky v areálu ZD Podhoran,
- ✓ část průmyslové zóny (lokalita Padělký)
- ✓ budoucí severní parkovací plocha pro ZOO Lešná

Tyto lokality bude nutné promítnout do územního plánu obce a Programu rozvoje obce Lukova.

Rizikem této aktivity jsou:

- ✓ neochota města Zlína k zapojení (malá priorita)
- ✓ nedořešení majetkových vztahů
- ✓ omezené disponibilní finanční prostředky

Realizace aktivity není možná bez zajištění vhodného dotačního programu EU a spoluúčasti města Zlína.

Přínosem této aktivity jsou:

- ✓ zlepšení dopravní dostupnosti obce
- ✓ zvýšení bezpečnosti silničního provozu
- ✓ vznik nových pracovních míst souvisejících s poskytováním služeb turistům
- ✓ zvýšení počtu návštěvníků Lukova
- ✓ možnost vzniku investic pro cykloturistiku

V případě dokončení cyklostezky do Lukova bude posílena image obce, co by turistického letoviska. Pro snazší orientaci jsem vypracovala můj návrh cyklotrasy do mapového podkladu.

Obr. 13 Návrh trasy cyklostezky

Zdroj: Zlínský kraj, ČÚZK, GEODIS, © 2012

Pro zajištění dostatečné propagace zajistí obec navazující podporu www stránek, web kameru a podporu dostupných balíčků zážitků.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se zabývala postupy obce Lukova v oblasti strategie rozvoje. Zaměřila jsem se zejména na Program rozvoje obce Lukova na období 2011 - 2014, který má obec schválen zastupitelstvem a územní plán obce. K tomu, abych mohla dané dokumenty správně posoudit, jsem se nejdříve seznámila s problematikou týkající se rozvoje obce. Tu jsem následně vysvětlila do teoretické části a popsala jsem pojmy jako je strategické a územní plánování, rozvoj regionu a obce a financování rozvoje obce.

Na teoretickou část jsem navázala částí praktickou, která se již týká konkrétně obce Lukova. Jako první jsem zpracovala socioekonomickou analýzu obce Lukova a dospěla jsem k následujícím poznatkům. Obec Lukov je členem sdružení mikroregionu Lukovské Podhradí a Regionu Zlínsko. Od roku 2001 má počet obyvatel obce stagnující tendenci. Věkový průměr obyvatel je 42,5 let. Nejpočetnější skupina obyvatel dosáhla úplného středoškolského vzdělání bez maturity. Obec Lukov se profiluje jako nerezidenční zázemí krajského města a turistické letovisko. Obec je vzdálena necelých pět kilometrů od napojení na budoucí rychlostní komunikaci R 49. Po jejím dokončení bude zajištěno dopravní spojení směrem na Prahu, Brno, Ostravu, Polsko, Slovensko a Rakousko. Vybudování rychlostní komunikace je rovněž prioritou Zlínského kraje, výstavba je zahrnuta do Strategie rozvoje Zlínského kraje na období 2009 – 2020.

Socioekonomická analýza byla podkladem pro zjišťování silných a slabých stránek obce. K hlavním silným stránkám obce patří vysoká kvalita životního prostředí, atraktivní krajina pro turistiku, nadprůměrný počet kulturních a turistických cílů, velmi dobrá dostupnost do krajského města a výhodná poloha v blízkosti budoucí rychlostí komunikace R 49. Oproti tomu slabé stránky obce dle mého zjištění tvoří rostoucí tranzitní nákladní doprava, negativní vliv kovovýroby zemědělského družstva Lukova, méně příznivá věková skladba obyvatel, nízký přirozený přírůstek obyvatel a nedokončená struktura centra obce.

Strategické dokumenty obce Lukova jsou zpracovány přehledným způsobem a na dobré úrovni odpovídající její velikosti. Územní plán a Program rozvoje obce nejsou v zásadním rozporu. Rovněž v nadregionálním a celorepublikovém měřítku jsou strategické dokumenty obce v souladu s dokumenty zajišťující rozvoj větších územních celků. Tím jsou nastaveny jasné parametry pro udržitelný rozvoj regionu a Lukova.

Cílem mé práce bylo nastínit některá další možná rozvojová opatření, která doplní současně platný Program rozvoje obce a mohla by obec posunout dále v jejím rozvoji. Jedno ze zásadních opatření rozvoje obce vidím v nutnosti dbát na kvalitní architekturu a její soulad s krajinným rázem území. K tomu nejsou dle mého názoru dostatečně využívány všechny zákonné možnosti. Obci chybí zejména rozpracování podrobného regulačního plánu, který by stanovil základní urbanistické parametry rozvojových lokalit, zejména pak průmyslové zóny a budoucího rezidenčního bydlení Pasička, ve které by rovněž zabránil nekontrolovatelné přeměně dožívajících chatových osad na budovy určené pro trvalé bydlení. Dále navrhuji, aby se obec zaměřila na mladé perspektivní obyvatele, kteří mohou změnit nepříznivý demografický vývoj daný stárnutím obyvatelstva a umístěním velkého domova pro seniory. Program rozvoje však zatím nezohledňuje ani další silnou stránku obce a tou je důraz na kvalitu životního prostředí.

V návrhové části jsem následně nasměřovala vývoj obce k posílení jejich silných stránek. Rozvojová opatření jsem rozdělila do tří hlavních oblastí budoucího rozvoje obce, a sice do oblastí cestovního ruchu, cílené urbanizace a rozvoje podnikání. Za oblast cestovního ruchu navrhuji zejména spolupráci se ZOO Lešná, která povede k nabídce doplňkových programů a pomůže propagaci obce Lukova. Dále bych zmínila podporu a propagaci hradu Lukova, zařazení Lukova do generelu dopravy Zlínského kraje v oblasti bezmotorové dopravy a zapojení obce do aktivit souvisejících s turistikou. V oblasti urbanizace je třeba aktivně regulovat novou výstavbu, dbát na kvalitní architekturu a zamezit nahodilému růstu obce. Poslední oblastí rozvoje je podnikatelská sféra. Zde souhlasím s obcí, že využití jižních pozemků obce je vhodné k podnikatelské činnosti, pouze bych vhodně regulovala typ podnikání a zaměřila se zejména na zpracování místních surovin, řemeslnou výrobu a část zóny bych rezervovala pro vhodného nadregionálního investora, který nabídne práci mladým vzdělaným lidem.

V závěru své práce jsem se zaměřila na rozpracování konkrétní rozvojové aktivity v oblasti cestovního ruchu a tou je vybudování cyklostezky z Lešné do Lukova. Hlavní cíl této aktivity spatřuji v propagaci Lukova jako turistického letoviska, ve zvýšení bezpečnosti bezmotorové dopravy, v možnosti vytipování vhodných lokalit pro poskytnutí doplňkových služeb a následně ve zvýšení počtu pracovních míst spojených s turistickým ruchem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ARIS WEB, 2012. *Registr ekonomických subjektů*. [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupný z: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisorg/index.pl>>.
- [2] BAUEROVÁ, Alena et al., 2008. *Řízení obcí*. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-86946-76-4.
- [3] BUSINESS VIZE, 2012. *Ukazatelé likvidity*. [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupný z: <<http://www.businessvize.cz/financni-analyza/ukazatele-likvidity>>.
- [4] CENTRUM PRO RODINU ZLÍN, © 2007, 2012. [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <<http://www.cpr-zlin.cz/>>.
- [5] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, ©2009-2012. *Sčítání lidu, domů, bytů 2011*. [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <<http://www.scitani.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/home>>.
- [6] DOMOV PRO SENIORY LUKOV, 2012. [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <<http://www.ds-lukov.cz/>>.
- [7] EURION, ©2007-2012. Vzdělávací centrum pro veřejnou správu. *Školení pro EURO manažery*. [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <<http://www.eurion.cz/akreditovane-vzdelavaci-programy/strategicke-planovani-a-rizeni-ve-verejnem-sektoru/>>.
- [8] GERGEL, Michal, 2006. *Naučná stezka Lukov*. Krajský úřad Zlínského kraje: odbor Životního prostředí.
- [9] GYENES, F. a V. ŠILHÁNKOVÁ, 2010. Regionální rozvoj mezi teorií a praxí. *Regionální rozvoj v době krize*. Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7395-296-9.
- [10] *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*, 2006. Praha: ČSÚ. ISBN 80-250-1310-3.
- [11] KAŠPAROVÁ, Ludmila et al., 2012. Ústav územního rozvoje. *Rozvoj vesnice*. [online]. [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/images/publikace/metodickeprirucky/plnezneni/vesnice-7-rozvoj/Vesnice-7-rozvoj.pdf>>.

- [12] KOLEKTIV AUTORŮ, 2008. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-086-4.
- [13] LUKOV, © 2010, 2012. *Obecní úřad Lukov*. [online]. [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <<http://www.lukov.cz/soucasnost/>>.
- [14] MAPY, 2012. [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <<http://www.mapy.cz/>>.
- [15] MAPY GOOGLE, © 2012 [online]. [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <<http://www.google.cz/maps> >.
- [16] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2012. *Statistiky nezaměstnanosti*. [online]. [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <<http://portal.mpsv.cz/>>.
- [17] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2012. *Regionální politika*. [online]. [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-pro> >.
- [18] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2012. *Územní plánování*. [online]. [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky> >.
- [19] NOVOSÁD, F. a J. POSTRÁNECKÝ, 2008. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strategie regionálního rozvoje*. [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <[www.mmr.cz/Uzemní-plánování -a -stavební řád/Koncepce/Strategie](http://www.mmr.cz/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce/Strategie) >.
- [20] PROGRAM ROZVOJE OBCE LUKOVA V LETECH 2011 – 2014, 2011. [CD]. [cit. 2012-04-20].
- [21] PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [22] USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY Č. 346/2004, 2004. [online]. [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <[http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/B944A3D76CE58161C1257722002B8BEB/\\$FILE/346%20uv100510.0346.pdf](http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/B944A3D76CE58161C1257722002B8BEB/$FILE/346%20uv100510.0346.pdf)>.

- [23] USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY č. 1395/2008, 2008. [online]. [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <[http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/0882338EE0C5DBC8C12575530027B0FE/\\$FILE/1395%20uv081112.1395.pdf](http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/0882338EE0C5DBC8C12575530027B0FE/$FILE/1395%20uv081112.1395.pdf)>.
- [24] ÚZEMNÍ PLÁN OBCE LUKOVA, 14.12.2011. [CD]. [cit. 2012-04-26].
- [25] VZDĚLANÝ ZASTUPITEL, 2012. [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <<http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/c16a12ce-f48d-48a4-9b10-a7a11909528a.pdf>>.
- [26] ZÁKLADNÍ ŠKOLA LUKOV, 2012. [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <www.zslukov.cz>.
- [27] ZÁSADY ÚZEMNÍHO ROZVOJE ZLÍNSKÉHO KRAJE, 2008. [DVD]. [cit. 2012-04-28].
- [28] ZÁVĚREČNÝ ÚČET A ROZVAHA OBCE LUKOVA ZA ROK 2010, 2011. [CD]. [cit. 2012-04-15].
- [29] *Zlínko: Vlastivěda moravská*, 1995. Brno: Spektrum. ISBN 80-85048-57-4.
- [30] ZLÍNSKÝ KRAJ, ČÚZK, GEODIS, ©2012 [online]. [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <<http://mapy.kr-zlinsky.cz/kmp/>>.
- [31] ZLÍNSKÝ KRAJ, 2012. Odbor dopravy. *General dopravy*. [online]. [cit.2012-04-26]. Dostupné z: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?nid=3325&docid=28640&doctype=ART&did=3329>>.
- [32] ZLÍNSKÝ KRAJ, 2012. *Odbor územního plánování*. [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <<http://mapy.kr-zlinsky.cz/cz/tms/projekty>>.
- [33] ZMĚNY Č. 1 – 4 ÚZEMNÍHO PLÁNU OBCE LUKOVA, 13.9.2000. [CD]. [cit. 2012-04-26].
- [34] ZOO LEŠNÁ, 2012. [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <<http://www.zoolesna.cz/cz/zamek-lesna/>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

a.s. Akciová společnost

ČOV Čistička odpadních vod

ČR Česká republika

ČSÚ Český statistický úřad

DPS Domov pro seniory

EU Evropská unie

MPSV Ministerstvo práce a sociálních věcí

NUTS Nomenklatura územních statistických jednotek

Obr. Obrázek

p.o. Příspěvková organizace

RO Rada obce

Sb. Sbíрка

SIMU Soustava monitorujících ukazatelů

SO ORP Správní obvod obce s rozšířenou působností

SR Slovenská republika

s.r.o. Společnost s ručením omezeným

SRR ČR Strategie regionálního rozvoje České republiky

Tab. Tabulka

TEMK Transevropská dopravní síť

Tj. To je

ÚPD Územně plánovací dokumentace

VÚC Vyšší územní celek

ZD Zemědělské družstvo

ZK Zlínský kraj

ZO Zastupitelstvo obce

ZŠ Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Srovnání strategického a územního plánu	27
Obr. 2 Srovnání vývoje počtu obyvatel obcí Lukova a Hvozdné v letech 1869 - 2011	41
Obr. 3 Srovnání obyvatelstva dle věku obcí Lukova a Hvozdné v roce 2011	42
Obr. 4 Srovnání vzdělanostní struktury obyvatel Lukova, Hvozdné a Zlína 2011	43
Obr. 5 Obyvatelstvo Lukova podle ekonomické aktivity v roce 2011	44
Obr. 6 Vývoj počtu obytných domů v letech 1910 – 2011 v %	45
Obr. 7 Vodovodní a kanalizační síť obce Lukova	50
Obr. 8 Míra nezaměstnanosti v obci Lukově	53
Obr. 9 Zaměstnanost obyvatel Lukova dle oboru	54
Obr. 10 Příjmy a výdaje obce Lukova za rok 2010	56
Obr. 11 Situace širších vztahů obce Lukova	67
Obr. 12 Stávající cyklotrasy	74
Obr. 13 Návrh trasy cyklostezky	76

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Srovnání vývoje počtu obyvatel obcí Lukova a Hvozdné v letech 1834 - 2011	40
Tab. 2 Obyvatelstvo obce Lukova podle věku a pohlaví v letech 1991 - 2011	42
Tab. 3 Srovnání typu bydlení v roce 2011	45